

§ 1 Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 20 november kl. 14.00*.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:134

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:134 Ekonomisk jämställdhet

av Eva Lindh (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 15 januari 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 november 2025

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2025/26:135

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:135 Åtgärder mot ekonomisk ojämlikhet

av Eva Lindh (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 15 januari 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 november 2025

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:143 Motorvägsstandard på väg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn
av Niklas Sigvardsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 18 december 2025.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 13 november 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

§ 3 Svar på interpellation 2025/26:61 om förslag att avskaffa permanenta uppehållstillstånd

Anf. 1 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tony Haddou har frågat mig om jag anser att det är förenligt med svensk rätt, EU-rätt och förvaltningsrättsliga principer att retroaktivt riva upp redan beviljade permanenta uppehållstillstånd. Haddou har även frågat mig vilken rättslig analys som ligger till grund för regeringens bedömning att detta är möjligt utan att bryta mot gällande rättsstatliga principer och hur jag avser att säkerställa att särskilt utsatta grupper, såsom äldre, personer med funktionsnedsättning eller barn, inte hamnar i en oviss situation eller förlorar rätten att stanna i Sverige. Vidare har Haddou frågat mig hur barnkonventionens princip om barnets bästa har vägts in i beredningen av detta förslag och vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att undvika att tusentals personer som bott länge i Sverige hamnar i en oviss situation genom att deras löften om varaktig trygghet genom permanenta tillstånd dras tillbaka.

Jag vill redan inledningsvis understryka att de förslag och bedömningar som berörs i interpellationen har lagts fram av Miniminivåutredningen i dess slutbetänkande *Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar* (SOU 2025:99), som överlämnades till regeringen i slutet av september. Regeringen har ännu inte tagit ställning till utredningens förslag, som för närvarande är föremål för remissbehandling till den 19 december 2025.

I betänkandet föreslår utredningen en ny lag som innebär att permanenta uppehållstillstånd som huvudregel ska återkallas och ersättas med ett tidsbegränsat tillstånd, om det finns förutsättningar för det tillståndet. Förslaget omfattar vissa utlänningar, däribland flyktingar, alternativt skyddsbehövande, personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter och anhöriga till dessa grupper. Syftet är att förmå dem som berörs att vilja bli svenska medborgare i högre utsträckning. En undantagsregel föreslås därför om att återkallelse inte ska ske för en person som inlett ett ärende om svenskt medborgarskap innan den nya lagen träder i kraft.

Varken EU-rätten eller annan internationell reglering kräver att uppehållstillstånd är permanenta. Vid överväganden om att ändra beviljade uppehållstillstånd ska dock grundläggande rättssäkerhetsprinciper och konsekvenserna för de personer som berörs beaktas. Utredningen bedömer att förslagen är förenliga med Sveriges internationella åtaganden, regeringsformen och barnkonventionen. Utredningen bedömer vidare att det på migrationsområdet inte finns några bestämmelser som förbjuder att det inför lagstiftning som innebär att befintliga permanenta uppehållstillstånd ändras.

För att motverka oskäligen konsekvenser föreslår utredningen att ett permanent uppehållstillstånd inte ska återkallas om synnerliga skäl talar emot det och det med hänsyn till utlänningens förväntade vandel inte råder tveksamhet om att han eller hon bör ha ett permanent uppehållstillstånd. Om ett permanent uppehållstillstånd återkallas ska Migrationsverket på eget initiativ undersöka om personen i stället kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Utredningen föreslår att frågan om tidsbegränsat uppehållstillstånd ska prövas enligt gällande regler i utlänningslagen och att ett sådant tillstånd ska få beviljas inifrån landet om förutsättningarna för uppehållstillstånd i övrigt är uppfyllda.

Regeringen har som sagt ännu inte tagit ställning till förslagen i betänkandet. Det har remitterats, och remissinstanserna har möjlighet att tycka till om de nämnda bedömningarna. Förslagen kommer därefter att analyseras inom Regeringskansliet.

Anf. 2 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Ett permanent uppehållstillstånd är inte bara ett juridiskt dokument. Det är ett löfte: Här får du avsluta din flykt – här är du trygg och får bygga ditt liv och din framtid. Nu vill regeringen riva upp tryggheten, och tusentals människor riskerar att kastas ut från Sverige. Människor känner sig otrygga, rädda och osäkra i detta nu på grund av denna regering. Det är därför jag kallat ministern till denna debatt.

Det här är inte vilket förslag som helst. Regeringen vill avskaffa permanenta uppehållstillstånd till förmån för en modell där enbart tidsbegränsade beviljas. Det är en riktigt usel idé och något som endast skapar osäkerhet och otrygghet.

Men än allvarligare är att regeringen också vill att redan beviljade permanenta uppehållstillstånd retroaktivt ska kunna omvandlas till tillfälliga, något som enligt regeringens egen utredning kan påverka mellan 98 000 och 180 000 personer, varav många med lång vistelsetid i Sverige – uppåt tio år eller mer.

Detta väcker en rad allvarliga frågor om rättssäkerhet och om respekten för grundläggande rättigheter. I ärlighetens namn strider det klart mot Sveriges rättsstatliga principer när regeringen vill dra tillbaka gynnande förvaltningsbeslut och ompröva beslut till människors nackdel. Något sådant har inte ens i en demokrati att göra. Det är både rättsvidrigt och godtyckligt. Vi har ju rättsstatliga principer i en demokrati inte minst för att skydda individer mot statens maktutövning. Detta viftar ministern bort lite i sitt svar.

I svaret försöker ministern tona ned allvaret i detta genom att säga att syftet är att få dem som berörs att vilja bli svenska medborgare i större

utsträckning. Men – ursäkta, fru talman – detta visar på en låg kunskapsnivå och erfarenhet från migrationsministerns sida gällande människor som kommit till vårt land.

Jag har känt flyktingar i hela mitt liv och arbetat med flyktingar hela mitt vuxna liv, och jag kan säga att jag aldrig någonsin har träffat någon som har permanent uppehållstillstånd som inte vill bli svensk medborgare. Problemet är inte att de inte vill bli medborgare. Problemet är att det finns trösklar. Oavsett hur mycket rätt och riktigt de gör vill regeringen nu göra det ännu svårare.

Vem är det ministern känner som inte vill bli medborgare? Hade han känt någon hade han vetat att det finns tydliga inbyggda problem bortom individens kontroll, som att styrka identitet eller födelsedatum, att man kommer från länder med kollapsade förvaltningssystem och så vidare. Hur ska äldre, sjuka och funktionsnedsatta, som i större utsträckning har svårare att kvalificera sig för medborgarskap, klara sig med regeringens nya krav? Ska de utvisas, trots att de har gjort allting rätt och riktigt och har permanenta uppehållstillstånd sedan flera år tillbaka? Ska deras rätt att vistas i Sverige upphöra?

Fru talman! Om regeringen menar allvar med att de vill att denna målgrupp ska bli medborgare kan de gå fram med förslag utan att behöva riva upp permanenta uppehållstillstånd. I stället för att göra detta och röja undan de hinder som finns vill regeringen gå fram med ännu fler krav och hinder när det gäller medborgarskap. Hur ska man då över huvud taget känna sig trygg och säker även om man har fått löfte om att stanna?

Detta är en av de starkaste inskränkningarna av den enskildes integritet. Det är också ett direkt hot mot rättssäkerheten om regeringen går vidare med ett sådant här förslag. Jag tror inte att någon känner sig tryggare eller säkrare av ministerns svar.

Om syftet är att fler ska bli medborgare, varför ordnar inte ministern det på ett rättssäkert sätt? Varför vill man då riva upp permanenta uppehållstillstånd?

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 3 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag tackar för interpellationen.

Det var väldigt många olika saker i Tony Haddous anförande som inte stämmer och som är felaktiga. Det allra minsta problemet är väl att jag inte är kallad hit av Tony Haddou, utan vi har en interpellationsdebatt just nu. Men det var den minsta felaktigheten och det kanske minsta problemet.

Ett större problem är möjligen att Tony Haddou inte alls verkar ha läst den utredning som ligger till grund för de här förslagen. Hade Tony Haddou verkligen gjort det och kanske inte bara läst framsidan hade Tony Haddou insett att den grupp som vi behöver titta vidare på utgörs av 15 000 personer. Det är där utredningen landar, och det är såklart en helt annan siffra än den som presenterades här. När vi diskuterar så här viktiga frågor bör vi inte skrämma upp människor i onödan utan vara måna om att diskutera på ett hederligt sätt, utifrån fakta helt enkelt – klart och tydligt uttryckta i den här utredningen.

Tony Haddou ställer frågor till mig om det ena och det andra och hur vi har tagit hänsyn till allt detta i en beredning som, vill jag påpeka, just nu pågår. Det är också förklaringen till att det inte går att ge så många svar just nu. Förslagen är just nu ute på remiss, och sedan kommer vi att ta ställning till dem och avgöra om vi ska gå vidare och på vilket sätt det i så fall ska ske. Men där är vi alltså ännu inte i dag.

Jag välkomnar att det finns ett så stort intresse hos Vänsterpartiet för vår historiska omläggning av migrationspolitiken. Men Tony Haddou får ge sig lite till tåls. Nu är förslagen ute på remissbehandling, som sagt, och sedan kommer vi att återkomma.

Det jag dock kan säga är att vi som sagt lägger om migrationspolitiken, och en del i det arbetet är just att lämna permanenta uppehållstillstånd och i stället övergå till en modell med tillfälliga uppehållstillstånd. Det är väldigt viktigt, inte minst för att vi kan se att vi i dag fortfarande har väldigt stora integrationsproblem i Sverige. En viktig förklaring till det är att Sverige under ett antal år förde en helt kravlös och ibland också rättsosäker migrationspolitik, påhejat av Vänsterpartiet. Vi kan se på de rättsosäkra gymnasielagarna, som ju innebär att så många människor sökte sig till Sverige på så kort tid att systemet helt enkelt inte fungerade.

Detta var inte bara allvarligt för Sverige, utan vi kan dessutom se ett antal väldigt allvarliga följder, inte minst för många människor som har vuxit upp i det utanförskap och den segregation som blev följden av den kravlösa migrationspolitiken. Dit ska vi aldrig någonsin återvända, i alla fall inte så länge jag är migrationsminister.

Därför är det viktigt, fru talman, att Sverige har en genomtänkt migrationspolitik. Vi förändrar nu steg för steg den svenska lagstiftningen. Vi lägger den på EU:s miniminivå, inte för att det är roligt utan för att det är nödvändigt. Det är nödvändigt för att Sverige ska ha möjlighet att klara de stora integrationsproblem som vi fortfarande dras med efter flyktingkrisen 2015. Detta är naturligtvis inte det enda vi gör. Det är inte det enda svaret när det gäller integrationsproblemen.

Men det är så här: Ingen integrationspolitik i hela världen klarar av en återgång till den rödgröna kravlösa migrationspolitik som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen 2015. Vi har sett följderna av den, och vi ska inte återvända dit.

En del i det arbetet är också att ställa krav på den enskilde. Jag förstår att detta ligger väldigt långt ifrån Vänsterpartiets politik, där det alltid är någon annans ansvar. Men för mig som moderat och som migrationsminister är det viktigt att se att egna drivkrafter och egna ansträngningar också spelar en roll. Det handlar om att lära sig svenska, att hitta ett arbete och att bli en del av vår svenska samhällsgemenskap.

Anf. 4 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag vet inte om migrationsministern tycker att det är en finess att inte svara på frågor alls. Jag ställde exempelvis en fråga i slutet på mitt anförande: Varför ska man riva upp permanenta uppehållstillstånd över huvud taget? Men det svar jag fick handlade om att lägga om migrationspolitiken, och det påstods att jag inte hade läst utredningen.

Utredningen är väldigt tydlig med att det är mellan 98 000 och 180 000 personer som det handlar om. Det är människor som lever med osäkerhet. Man ska inte vifta bort allvaret i detta, som ministern här gör, utan att ens svara på frågor.

Permanent uppehållstillstånd är en trygghet för människor som har etablerat sig och byggt sina liv här. De har redan fått ett juridiskt löfte, i en demokrati och rättsstat, om att få stanna här permanent. Nu vill regeringen rucka på detta.

Om detta är att lägga om migrationspolitiken säger det sig självt hur rättsvidrigt och godtyckligt det är. Det är inte värdigt en demokrati.

Det är vanliga familjer som riskerar att få sina liv sönderslagna från en dag till en annan när regeringen och Sverigedemokraterna deklarerar att de retroaktivt vill riva upp permanenta uppehållstillstånd. Det handlar om jobbkompisar. Det är läkare, barnskötare och lastbilsmonter som tvingas leva i oro för att inte få stanna i det här landet, där de har byggt en framtid. Det är barnens lekkompisar vars liv helt kastas om.

I stället för att se fram emot den första tappade tanden präglas barnen av föräldrarnas oro för ett liv i limbo, där man inte vet om familjen får stanna i Sverige eller inte. Att försöka tona ned allvaret i detta är allvarligare än själva frågan i sig.

Fru talman! Människor har byggt upp en tillvaro i trygghet, kanske fixat lägenhet och skaffat familj och barn. Varför vill då ministern förstöra deras liv? De har ju fått permanenta uppehållstillstånd. Vad är syftet? Det står ju redan klart att dessa människor vill bli medborgare. Vägen dit kan inte vara att riva deras trygghet. Vägen dit måste vara att sänka trösklarna och se till att de kan få medborgarskap. Man måste införa sådana system – i dag finns det ju trösklar för många när det gäller att bli medborgare.

De vill bli det, även efter mer än tio år i Sverige. Men som ministern förhoppningsvis känner till finns det hinder som gör att de inte kan bli medborgare.

Det denna regering gör är att slå in en kil mellan människor. I praktiken delar de in oss som bor i Sverige i olika grupper. Genom att säga att endast tidsbegränsade uppehållstillstånd ska beviljas och att retroaktivt riva upp permanenta uppehållstillstånd tänker regeringen skapa osäkerhet och oro hos en stor mängd människor. De humanitära konsekvenserna är väldigt grymma.

Fru talman! Sverige har gjort barnkonventionen till lag. Detta är inte att efterfölja den. Redan i dag är skyddet i utlänningslagen alldeles för svagt för barn. Det finns stora brister som har förvärrats under den här regeringen. Vi får kritik från FN:s barnrättskommitté när det gäller detta och hur vi hanterar barn i asylrättsprocessen. Kasta inte om detta nu när människor har fått permanenta uppehållstillstånd! Det förvärrar deras situation och påverkar deras utveckling, deras psykiska hälsa och deras möjlighet till integration. Detta är så långt ifrån barnets bästa som man kan komma.

Sverige ska inte vara ett land som kastar ut människor i otrygghet och osäkerhet. Jag tycker verkligen att svaret från ministern visar att det behövs en genomtänkt och solidarisk flyktingpolitik som tar avstamp i konventioner och deras andemening och också i de löften som Sverige har gett. Att få stanna här permanent ska vara permanent. Det är inget man bara river upp.

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 5 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Det finns nog två olika anledningar till att Tony Haddou är missnöjd med mina svar. För det första tycker vi väldigt olika i migrationsfrågor. För det andra verkar Tony Haddou inte ha insett att dessa förslag just nu är på remiss. De frågor som har ställts i interpellationen är alltså omöjliga att besvara eftersom förslagen fortfarande är under remissbehandling. Regeringen har inte tagit ställning till dem.

Detta står tydligt och klart i mitt svar. Jag sa det tydligt och klart i mitt första inlägg, men Tony Haddou verkar ha missat det eller möjligen ha skrivit sina anföranden i förväg i stället för att lyssna och ta in det jag säger. Det är lite märkligt.

Fru talman! Här finns det olika perspektiv som står mot varandra. Skon klämmer nog framför allt för att vi tycker väldigt olika om migrationspolitiken i stort.

En viktig del i detta är just hur man ser på frågan om Sverige ska ha regler som helt avviker från omvärlden eller om vi ska fortsätta på den väg som regeringen har slagit in på.

Vi har ju prövat Vänsterpartiets migrationspolitik. Det var precis den politiken som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen 2015. Den skapade stora integrationsproblem i Sverige och enorma problem med otrygghet. Den skapade parallellsamhällen och har lett fram till en situation där tiotusentals barn i Sverige i dag växer upp utan att se föräldrarna gå till jobbet. De kanske inte ens lär sig svenska. Detta ger enorma kostnader för samhället. Detta är den politik som Vänsterpartiet och Tony Haddou nu vill att vi ska genomföra igen.

Från regeringens sida lägger vi oerhört mycket tid och kraft på att hantera följderna av denna kravlösa och på många sätt helt verklighetsfrånvända migrationspolitik. Den klarade helt enkelt inte mötet med verkligheten. Svenska folket såg konsekvenserna av den politiken. De kände konsekvenserna av den, och de röstade bort den.

Vi gör nu enormt stora insatser för att vända utvecklingen på integrationssidan. Det handlar om fler i arbete, bidragstak, sänkta skatter, satsningar på svenska språket och att ställa viktiga och rimliga krav kopplat till medborgarskap och tydliggöra vilka värderingar som gäller i Sverige.

Vi har lagt om migrationspolitiken. Vi har i dag den lägsta asylinvandringen sedan 1985. Vi har kommit en bra bit på väg, men väldigt mycket arbete återstår.

Vänsterpartiets svar i detta läge är att vi nu ska återgå till precis den politik som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen 2015. Vänsterpartiet vill att vi ska ha permanenta uppehållstillstånd trots att omvärlden har tillfälliga. Vi ska inte ha några försörjningskrav vid anhöriginvandring. Vi ska säga nej till att ställa krav för att få svenskt medborgarskap.

Det finns ingen integrationspolitik som klarar av en återgång till den situation som vi hade för tio år sedan, då det på bara ett år kom 163 000 människor som sökte asyl i Sverige.

Vänsterpartiets krav och nej till reformer är ett säkert recept för att öka utanförskapet, öka otryggheten och öka arbetslösheten i Sverige. Det skulle också för våra offentliga finanser vara väldigt betungande. Nu noterat jag att Vänsterpartiet inte budgeterat för det i sitt budgetförslag. Det är väldigt praktiskt. Det kan man möjligen göra i opposition om man inte

bryr sig så mycket om att ta ansvar. Men man kan inte göra så i regeringsställning.

Det skulle också leda till väldigt stora konsekvenser för många människor i Sverige. Det handlar om skattehöjningar för lärare, sjuksköterskor och poliser – vanligt folk som går och arbetar – eller såklart nedskärningar i våra viktiga välfärdsverksamheter, som skolan, sjukvården och omsorgen.

Den kravlösa migrationspolitik som Vänsterpartiet nu verkar slå på stora trumman för och som man vill återgå till är kopplad till väldigt stora kostnader för Sverige – för Sverige som land och för våra kommuner men framför allt för väldigt många människor som skulle drabbas av detta.

Det är Vänsterpartiets rätt att driva på för den politiken, men jag som migrationsminister kommer aldrig att genomföra den ansvarslösa politiken.

Anf. 6 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag tror att det kan vara bra för svenska folket att höra det här. Efter två omgångar har man inte kunnat ge svar på frågor över huvud taget. Det handlar om att förstå allvaret i detta. Ministern själv visar hur beroende han är av syndabockspolitiken och retoriken mot invandrare. Syndabockspolitiken räddar inte er från att lösa problemen med arbetslösheten, bostadsbristen, välfärden eller skolan.

Det är 100 000 fler arbetslösa under den här regeringen. Det är inget man i fyra minuter kan skylla på Vänsterpartiet. Det är ingenting man i fyra minuter kan skylla på invandrare. Regeringen har visat väldigt tydligt att de går till val på ett hat mot invandrare och på en syndabockspolitik. De flyr sitt ansvar för att helt och hållet ha struntat i arbetslösheten, bostadsbristen och välfärden och inte över huvud taget ha brytt sig om skolan. När det gäller ekonomin har de tvärnitat och totalt lagt i bromsen. Allting är dyrare. Det känner människor av. Då behöver migrationsministern syndabockspolitiken.

Jag tror inte att vi kommer längre än så. Men jag vill säga till ministern att jag, innan jag kom till riksdagen i morse, mötte flera medmänniskor här utanför som lämnade över namnlistor mot förslaget om att riva upp permanenta uppehållstillstånd. De har samlat ihop 66 406 underskrifter, och det här pågår fortfarande.

Jag skulle nu i debatten vilja lämna över dessa till migrationsministern. Jag hoppas att de ger förståelse för omfattningen men också för att människor där ute lever i rädsla och otrygghet. Det är något ministern kan göra något åt. Deras barn har också rätt till trygghet och framtid. Det är ett löfte som de har fått. Det behöver absolut inte brytas.

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 7 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag har nu svarat på Tony Haddous frågor flera gånger. Jag tror inte att det spelar så stor roll om jag gör det en gång till.

Jag noterar att Tony Haddou inte vill att vi talar om Vänsterpartiets politik. Jag kan förstå det. Den politiken har vi nämligen prövat en gång,

med enorma kostnader för Sverige. Vi vet vad den skapade. Den skapade otrygghet. Den skickade ut tiotusentals barn i segregation och i dålig integration. Barnen fick inte se sina föräldrar lära sig svenska språket eller ens gå till arbetet. Det var en arbetslöshet som klöv Sverige.

Vi arbetar fortfarande med att hantera följderna av den kravlösa migrationspolitik som Vänsterpartiet nu vill att vi ska återgå till. Jag tycker att det är fullständigt ansvarslöst. I bästa fall är det en naiv politik. I realiteten är det en väldigt farlig politik. Priset för den politiken – för Tony Haddous förslag om att återgå till situationen 2015 – kommer i realiteten att få bäras av väldigt många barn i vårt land, som kommer att få växa upp under väldigt dåliga förhållanden. Det är ingenting som jag som moderat migrationsminister vill medverka till.

Jag har ingenting emot människor som kommer från andra länder, som Tony Haddou påstår. Jag vet att det är den typ av retorik som man kanske får använda sig av i debatten om man inte har så mycket annat. Det jag är emot är en kravlös migrationspolitik. Jag tycker att det är viktigt att vi, när människor kommer till Sverige, tydliggör vilka möjligheter som finns här, att vi ger stöd och att vi ger hjälp. Vi gör otroligt mycket, inte minst satsningar på svenska språket. Det handlar om att fler ska komma i arbete, om bidragstak och om att det alltid ska löna sig att arbeta. Men det handlar också om att vi ställer krav på den enskilde. Det är viktigt. Egna ansträngningar spelar faktiskt roll. Det är en viktig svensk värdering. Det är en värdering som har byggt Sverige till vad det är i dag och som gör att vi kan åtnjuta det välbefinnande vi har. Men då kan vi faktiskt inte, fru talman, göra som Vänsterpartiet och återgå till den kravlösa migrationspolitik som inte klarade testet med verkligheten utan som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen 2015.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2025/26:120 om återvändningsbidrag

Anf. 8 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tony Haddou har frågat mig hur jag motiverar satsningen på återvändningsbidrag mot bakgrund av att det finns andra behov, exempelvis i glesbygdskommunerna.

Frivillig återvandring skapar en möjlighet till en nystart i livet. Det kan handla om personer som av olika skäl inte har funnit sin plats i Sverige, eller som har befunnit sig i långvarigt utanförskap, och som vill återetablera sig i sitt ursprungsland eller ett annat land där de har rätt att bosätta sig. Det handlar alltså om att ge människor en chans till att skapa sig en bättre tillvaro – på deras egna villkor. Det ekonomiska bidraget vid frivillig återvandring har funnits i Sverige sedan 1984. För att underlätta för dem som vill återvända har regeringen beslutat att kraftigt höja bidraget från och med den 1 januari 2026. Bidraget kan uppgå till maximalt 350 000 kronor per vuxen, 25 000 kronor per barn, 500 000 kronor för makar eller sambor och upp till 600 000 kronor per hushåll.

Det är viktigt att understryka att detta stöd är frivilligt och riktar sig till personer med uppehållstillstånd som själva önskar återvända. Det är inte ett tvång, utan en möjlighet. Regeringen har också vidtagit flera åtgärder,

Prot. 2025/26:34
17 november

Svar på
interpellationer

bland annat genom att ge Migrationsverket fler verktyg, för att minska riskerna för fusk, missbruk och felaktiga utbetalningar av bidraget.

Regeringen bedömer att ett höjt bidrag kan öka incitamenten för frivillig återvandring och bidra till att minska antalet människor som lever i utanförskap och de följer ett sådant utanförskap får för det svenska samhället och för individen.

Avslutningsvis vill jag understryka att regeringens satsningar på återvandring inte sker på bekostnad av glesbygdskommunerna. Glesbygdens behov är viktiga och hanteras inom ramen för andra politikområden, såsom regional utveckling, utbildning och välfärd.

Anf. 9 TONY HADDOU (V):

Fru talman! När Vänsterpartiet förhandlar med en regering ser vi till att satsa på välfärden, på barnfamiljer, på hushållen och på vanligt folk. Vi ökar jämlikheten samtidigt som vi stärker välfärden och gör de investeringar som är nödvändiga för Sverige. Vi driver också igenom höjd pension, förbättringar i sjukförsäkringen, höjd a-kassa och många andra bra saker som människor runt om i landet uppskattar och förtjänar.

Men när Moderaterna och Sverigedemokraterna förhandlar ska hushållen, välfärden och barnfamiljer stå tillbaka. Det rullas ut nedskärningar över hela landet. Man lägger hela kostnadschocken i knät på hushållen, och man låter arbetslösheten skjuta i höjden. Det som händer där ute är att vanligt folk får stå tillbaka och leva i ekonomisk otrygghet samtidigt som levnadskostnaderna bara ökar.

Det man kommer med, som är Sverigedemokraternas största satsning i budgetförhandlingarna, är ett återvändningsbidrag på hela 1,4 miljarder första året – och sedan vill man utöka det. Regeringens egen utredare har sågat förslaget – det är meningslöst, kontraproduktivt och skadligt. Och så har vi en minister här som ska utföra något som ingen vill ha.

Kommun efter kommun säger: Tack, men nej tack! I detta nu har 172 kommuner sagt nej till att träffa regeringens samordnare kring återvandring, och fler väntas ge samma besked. En stor och klar majoritet av Kommunsverige är glasklar. De säger nej till det här. Även partikamrater till ministern säger nej till detta. Det har blivit ett kommunuppror, som Jokkmokk i norr dragit igång.

Budskapet är tydligt, fru talman. Framför allt glesbygdskommunerna vill ha kvar sina invånare oavsett var de kommer ifrån. Man gör inte skillnad på folk och folk i den egna kommunen. Man varken uppmuntrar eller uppmanar någon att lämna landet. Alla behövs. Man talar gott om sina invånare.

Jag tycker att det här har varit uppfriskande, för när hörde någon regeringen eller ministern säga ett gott ord om invandrare senast? I stället har vi levt med en ovärdig och förnedrande syndabockspolitik de senaste åren.

Men så ser inte verkligheten ut. Det som kallades flyktingkrisen 2015, som vi hörde ministern prata om tidigare, var inte en kris för Sverige. Vi klarade uppgiften. Vi har sedan dess fått in 400 000 utrikes födda på svensk arbetsmarknad. Vi har kortat tiden det tar för nyanlända att komma in på svensk arbetsmarknad från sju år till tre. Av de 35 000 ensamkommande flyktingbarn som kom då har åtta av tio jobb, vilket är fler än svenskfödda ungdomar i samma ålder.

Verkligheten där ute är att alla behövs. Mer än vartannat vårdbiträde i äldreomsorgen är utrikes född. De förtjänar respekt. Alla som håller uppe svensk välfärd förtjänar respekt och en politik som ser efter dem och som står på deras sida. Kommuner runt om i Sverige behöver sina invånare och kommer aldrig att medverka till en kampanj som splittrar samhället och får människor att känna sig oönskade.

Däremot finns det verkliga problem i de här kommunerna. De brottas varje dag med att få resurser och välfärd att gå ihop. De brottas med att de är för få. De brottas med att de lämnas efter av den här regeringen.

Därför har Vänsterpartiet också lagt fram ett utskottsinitiativ om att fördela om dessa 1,4 miljarder och i stället ge dem till glesbygdskommunerna så att vi faktiskt får en politik som ökar jämlikheten, håller ihop landet och stärker välfärden.

Det är akut och nödvändigt att styra om i den här budgeten, för det här är, som det har beskrivits tidigare, pengar kastade i sjön.
(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 10 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Jag kommer från Malmö, en av världens mest internationella städer, en stad där 184 nationaliteter delar samma gator, skolor och arbetsplatser, en stad som gång på gång visar det forskningen har varit enig om i decennier. Malmö är en stad där människor från Kabul, Lagos, Banjul, Köpenhamn och Oslo stiger upp i gryningen för att hålla välfärden vid liv.

Mångfald är inte ett problem utan en resurs. Det vet OECD, EU-kommissionen, FN:s utvecklingsorgan, ILO, Unesco och alla de andra stora institutionerna som faktiskt tittar på verkligheten i stället för att jaga röster utifrån rädsla.

Jag står här som en del av den verkligheten. Jag är född i Gambia och hemma i Sverige, en av alla de tusentals som varje dag går till jobbet för att hålla Sverige igång. Vi är sjuksköterskorna som räddar liv. Vi är lärarna som lyfter barn. Vi är undersköterskorna som bär äldreomsorgen. Vi är tränaren och förebilden i barnens basketlag. Vi är entreprenörerna som skapar nya företag. Vi är lokalvårdarna som håller sjukhusen rena. Vi är politiska samhällsbärare och skattebetalare.

Vi är Sverige på riktigt, i handling och inte bara i ord. Vi är människor som har kommit hit med drömmar men också med ansvar och som har burit mer än vad något samhälle någonsin haft rätt att kräva.

Fru talman! Det är just oss som den här regeringen, styrd av Sverigedemokraternas blåbruna penna, nu vill betala för att vi ska lämna Sverige. De vill betala oss för att lämna landet som vi har byggt, lämna hemmet där våra barn är födda och lämna en framtid som vi själva har varit med och skapat.

Man lägger 1,4 miljarder kronor av våra skattepengar på ett återvandringsbidrag som ingen kommun har bett om och som inga expertstudier eller seriösa ekonomer kan försvara. Det är en politik som i grund och botten bygger på tanken att Sverige skulle bli bättre om människor som ser ut som jag inte fanns här.

Fru talman! Låt oss tala klarspråk: Det här är inte ekonomisk politik och inte heller integrationspolitik. Det här är rå och explicit rasism, rakt ur Sverigedemokraternas våta dröm om ett Sverige utan oss. Det här är en politik byggd på fantasin att landet skulle bli bättre om människor som jag inte längre fanns här. Men vi åker ingenstans. Vi lämnar inte landet.

Även om Johan Forssell, Tidöregeringen och SD vill skicka ut oss är det inte vad kommunerna och svenska folket vill. Sveriges kommuner säger samma sak: Vi vill ha kvar våra invånare. Vi behöver dem. Utan dem stannar Sverige. Regeringens egen utredare varnar dessutom tydligt och menar att förslaget är riskabelt och bör undvikas eftersom det kommer att orsaka stor samhällsskada.

Vad gör då regeringen? De kör över sina experter, kommunerna och verkligheten. Varför? Jo, för att de är låsta i ett ideologiskt, rasistiskt projekt som har ett enda syfte: att få bort alla som inte tillhör majoritetssamhället ur Sverige.

Fru talman! Det är inte bara kortsiktigt och ansvarslost, utan det är skamligt. Sverige förtjänar mycket bättre. OECD:s senaste rapport visar att Sverige redan går mot en demografisk kris med färre som arbetar och fler som behöver omsorg. Det sista Sverige behöver är med andra ord att förlora arbetskraft.

Ändå vill regeringen lägga 1,4 miljarder på att driva ut dem som håller landet igång. Det är inte bara omoraliskt, utan det är samhällsekonomiskt vansinne. Hur kan Johan Forssell motivera att hans regering lägger över 1 miljard på att bli av med människor samtidigt som skolor går på knäna, vården blöder, tryggheten urholkas och äldreomsorgen skriker efter personal och vi dessutom har bostadsbrist?

Fru talman! Detta är en politik som inte bygger ett land utan monterar ned det.

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling (V).

Anf. 11 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Humorgruppen Grotesco gjorde för flera år sedan ett sångnummer som blev väldigt populärt. Det hette *Bögarnas fel* – ursäktat språket. Ni i den SD-beroende regeringen verkar ha inspirerats av detta, för i er politik återkommer ni ständigt till att allt är invandrarnas fel.

Genom ständiga utsagor om invandrare marinerar ni oss i en invandrarfientlig smörja. Jag tänker exempelvis på hur kommunerna kämpar med att försöka anställa undersköterskor inom äldreomsorgen och hur beroende kommunerna är av just invandrare. Den SD-beroende regeringen jobbar med signalpolitik, inte med politik på riktigt.

Hur är läget i Sverige i dag? Sedan Ulf Kristersson blev statsminister har 100 000 fler blivit arbetslösa i Sverige, och arbetslösheten är nu 9 procent. Vår ekonomiska tillväxt är i EU:s bottenliga. Kostnaden för mat, hyror och så vidare har ökat med 27 procent, och fattigdomen har fördubblats sedan 2022. De reformer som ni trycker igenom är reformer som tar sikte på invandrare som Sveriges problem, för ett Sverige som slits itu.

Av dem som är anställda i vården i Stockholm har 25 procent invandrarbakgrund. Nationellt är 15 procent av de anställda inom vården och omsorgen invandrare. Vad händer med ett land där den sittande regeringen

konstant talar om vi och dom? Vad händer med dem som känner sig utpekade som ett konstant problem? I den här rasistiska marinaden kan ingenting gott växa.

Kommuninvånarna i Sverige behöver bli fler. Demografin är väldigt tydlig: Allt fler blir äldre, och allt färre är i arbetsför ålder. Trots det markerar ni väldigt tydligt att kommunerna ska bli bättre på att övertala invandrare att lämna Sverige. Vad är egentligen syftet? De som jobbar inom äldreomsorgen behöver bli fler, och även inom vården behöver man bli fler. Vi behöver fler inom välfärden.

Vi behöver ett samhälle där alla känner att det här är ditt land och mitt land, allas land. Vad är statsrådets och regeringens strategi när ni vill ge människor maximalt 600 000 kronor om de drar? Det här handlar ju om signalpolitik, så vad ger man för signal? Hur blir glesbygdskommunerna hjälpta av er strategi? Hur stärks välfärden?

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling (V).

Anf. 12 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! ”Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre, där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ned och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet.”

Fru talman! Det sa Per Albin Hansson i riksdagen för nästan 100 år sedan. Med detta som ledstjärna blev Sverige ett av de rikaste och mest jämlika länderna i hela världen.

Om Sverige är ett hem är statsledningen att likna vid svenska folkets föräldrar. I främsta ledet står regeringen och dess ministrar. Alla vi som är föräldrar vet vilket ansvar det innebär. Det är därför det är så olyckligt att Sverige har en regering och en minister som grovt missköter sitt ansvar i både ord och handling – och då är ändå just den här ministern känd för sitt tal om föräldraansvar.

Sverige har stora bekymmer. Arbetslösheten är katastrofalt hög. Hushållens kostnader skenar. Det är kostnader som ökar eftersom hyresvärdar, banker och livsmedelsföretag passar på att göra enorma vinster i krisens spår. Sverige är i dag, 100 år efter Per Albin Hanssons tal om folkhemmet, det land inom OECD där ojämlikheten ökar snabbast. Regeringen blundar, håller för näsan, slår ihop hälar och önskar att saker och ting ska lösa sig. När önskningarna inte går i uppfyllelse är det enligt regeringen invandrarnas fel.

Det är alltid någon annans fel. Invandrare är den här regeringens styvbarn. Men det är sällan invandrarna som är ägare till de stora livsmedelskedjorna. Det är inte invandrare som är kända för att vara stora fastighetsägare, och det är inte invandrare som äger de stora bankerna. Det är Ica-direktören som höjer matpriserna. Hyrorna höjs av direktören för fastighetsbolaget, och räntorna för bolånen höjs av direktörerna för bankerna. Men dem vill regeringen inte göra något åt.

Prot. 2025/26:34
17 november

*Svar på
interpellationer*

De besuttna och starka trycker ned och plundrar de fattiga och svaga, men regeringen skyller på invandrarna. Fördomsfulla åsikter och framför allt främlingsfientliga åsikter är som bekant tyvärr ärftliga. Det föräldrar säger vid köksbordet har en tendens att fästa sig hos barnen, ta skruv och bli värre. Barn tenderar att ta vuxnas och framför allt sina föräldrars åsikter och göra dem ännu mer extrema. Det är inte bara ansvarslöst, fru talman. Det är rent av avskyvärt.

Här har vi en regering som i stället för att lösa familjernas problem skyller på styvbarnen. Nu försöker regeringen, likt den elaka styvmodern i sagan om Hans och Greta, övertala fadern om att det är bäst att göra sig av med barnen. Tur är det väl då att det finns kommuner som inte gör skillnad på kelgrisar och styvbarn och som försöker göra vad de kan för att alla ska kunna rota sig i samhället.

För att vi tillsammans ska kunna bli det goda hemmet behöver regeringen ta sitt ansvar. Varför vill inte den här ministern ta sitt föräldraansvar?

(Applåder)

I detta anförande instämde Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (båda V).

Anf. 13 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tack till Vänsterpartiets riksdagsgrupp, som har kommit hit i dag! Det gläder mig mycket att vi har fått den här möjligheten att diskutera framtidens migrationspolitik.

Det var faktiskt en socialdemokratisk regering som införde återvandringsbidraget en gång i tiden, genom Olof Palme 1984. Flera rödgröna regeringar – som Vänsterpartiet har stött under alla dessa år – har haft det här. Vänsterpartiet har alltså ett stort medansvar för att Sverige i dag har ett återvandringsbidrag. Det skulle mina vänner i Vänsterpartiet kanske fundera lite kring, om det nu är så fruktansvärt. Varför har Vänsterpartiet inte ställt krav på att det ska tas bort? Det kan man fundera på. Kanske är det så, fru talman, att det bara är under en borgerlig regering som det är ett problem och att det annars är god vänsterpolitik. Vad vet jag? Det där med konsekvens är ingenting som Vänsterpartiet utmärker sig för, allra minst i migrationspolitiken.

Fru talman! Återvandringsbidraget riktar sig inte till människor som arbetar och gör rätt för sig eller som har kommit in i det svenska samhället. Det har jag varit tydlig och klar med hela tiden. Det handlar om personer som inte har gjort det, inte arbetar, kanske inte har lärt sig svenska och inte uppfattar att man är en del av Sverige i dag. Man kanske längtar hem. Man kanske har släkt, familj och vänner i sitt hemland och vill återförenas med dem. Eller så kanske man helt enkelt inte vill bli integrerad.

Vi vet att det i dag finns stora problem med till exempel avskyvärd hederskultur. Vi vet i dag att det är bra att vi accepterar den beskrivning som är korrekt i detta. Vi har ju under många år haft den motsatta situationen. Inte minst Vänsterpartiet har försökt förringa de allvarliga problemen med den avskyvärda hederskulturen. Men vi vet att det här är ett reellt problem i dag. Så ska det såklart inte vara i Sverige.

Jag fick höra här att återvandring och frivillig återvandring handlar om rasism. Man kan också beskriva det som att det är en mänsklig rättighet enligt FN. Jag som moderat brukar inte tala om FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna som rasism, men vill Vänsterpartiet göra det får man väl göra det.

Jag tror att kodordet här är att återvandring är frivilligt. Jag tycker att det är ganska rimligt att det finns stöd till det.

Mina vänner i Vänsterpartiet har haft en väldig otur med den här interpellationsdebatten. Deras tema är ju att utrikes födda möts av rasism och att man känner sig ovälkommen. Men jag noterar, fru talman, att för bara några dagar sedan kom en opinionsundersökning som visar att bland utrikes födda ser man positivt på återvandringsbidraget och på höjningen av det. Det handlade faktiskt om en tydlig majoritet bland utrikes födda som tycker att det här är någonting bra. Det är svårt att få ihop med det höga tonläget från mina vänner i Vänsterpartiet. De sa att det här skulle vara rasism, och jag vet inte allt vad det var. Det fanns liksom ingen hejd på orden.

Vänsterpartiet får tycka vad de vill. Jag kan bara konstatera att bland utrikes födda håller man inte med. Där håller man med mig. Det är ett intressant konstaterande. Det var väldigt stor skillnad: 42 procent av de utrikes födda var positiva till detta. Siffran för befolkningen som helhet var 27 procent. Det tycker jag att Vänsterpartiet kan fundera på.

Fru talman! Återvandringsbidraget är dock ingenting som löser integrationsproblemen vi har i ett slag. Det har ingen påstått heller. Men om man vill återvända hem är det väl rimligt att man ska kunna få stöd och hjälp att göra det. Det är någonting som har funnits sedan 1984. Det är en del i en väldigt mycket större helhet.

Satsningar på att fler ska komma i arbete och lära sig svenska språket, att införa bidragstak och att göra utanförskapsområden trygga igen efter lång tid av misskötsel är delar av en större helhet för att stärka samhällsgemenskapen i vårt land. Och jag noterar som sagt att en tydlig majoritet bland de utrikes födda håller med oss om att det är positivt att öka återvandringsbidraget.

Anf. 14 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Det här förslaget är i grunden Sverigedemokraternas förslag som ministern förvaltar. Rasism ligger i deras dna. Vi har fått en förflyttning i svensk politik och Tidöpartier som med tiden radikaliserats till den grad att de står här och försvarar denna rasism. Det är den förändring och förflyttning som har skett i svensk politik.

Det vi bevittnat den senaste tiden är en totalkrasch mellan regeringens och Sverigedemokraternas ideologiska rasism och invandarmotstånd och verkligheten ute i landet. Det vill ministern inte prata om.

Man undrar ju ibland om regeringen har lämnat Stockholm någon gång. Människor som kommit till Sverige är avgörande för kommunernas omsorg och regionernas sjukvård. Det är därför de säger att alla behövs. Det är ett gemensamt samhällsbygge som alla behöver uppmuntra – inte uppmuntra att vissa ska lämna.

För de kommuner runt om i Sverige som protesterar mot detta handlar det inte bara om förslaget i sig. Det gäller hela det förpestade samhällsklimat som skapats av Tidöpartierna. Man skyller alla samhällsproblem på invandrare i stället för att ta ansvar för den skenande arbetslösheten, bostadsbristen eller kostnadschocken som har lagts i knät på hushållen. Man ägnar mer tid åt att försöka få ut människor från Sverige än åt att göra det bättre för människor som bor och lever i Sverige.

Det här handlar om kommuner som behöver stärkas. Det vi pratar om i dag är människor som varje dag levererar vård, omsorg och skola. Alla behövs mer än någonsin.

I stället för återvandringsbidrag behövs pengar för att stärka välfärden, pengar som gör skillnad på riktigt för människor där ute. Det är inte konstigt att det är just glesbygdskommunerna som har gått i täten för att säga nej till regeringens förslag om återvandringsbidrag. Det är de som konsekvent har missgynnats av den politik som förs och som nu måste riktas om.

Inte en enda gång får man en logisk förklaring från regeringen om denna prioritering, att kasta miljarder i sjön i stället för att använda dem till kommunerna där ute. Är det inte bättre att bara vika de pengarna till kommunerna och göra om och göra rätt? Svårare än så är det inte.

Ministern försöker bland annat hävda att detta bara skulle handla om att skicka ut exempelvis dem som är arbetslösa. Det är kanske det mest oansvariga i den här debatten jag har hört från regeringen, som har ökat arbetslösheten med 100 000 personer och låtit det skena iväg helt och hållet. Nu har man ett litet, fint och fiktivt återvandringsbidrag som man tar upp som en lösning.

Man kan inte sänka arbetslösheten genom att exportera arbetslösa. Andelen arbetslösa bestäms av efterfrågan i ekonomin, inte av befolkningens storlek. Det vore bra om någon från Tidöpartierna hade koll på arbetsmarknad eller ekonomi. Faktum är att det inte finns något orsakssamband mellan invandring och andelen arbetslösa i ett land. Däremot finns det ett tydligt orsakssamband mellan å ena sidan en regering som medvetet tvärnitat ekonomin och investeringarna och å andra sidan arbetslöshet. Där finns orsakssambandet. Ansvaret ligger helt och hållet på den här regeringen och på ministern, inte på invandrare.

Frågan är vad som är ett svar när operationssalar står tomma, hemtjänsten inte räcker till, vårdcentraler saknar personal och service försämras ännu mer. Vi behöver människor. Det kommunerna säger där ute i det som är verkligheten är att alla behövs. Det borde regeringen lyssna på.
(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 15 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Sverige byggs inte av murar, inte av hat och rasism, inte av misstro och inte av politiska symbolhandlingar för att hålla en rasistisk rörelse nöjd. Sverige byggs av människor, av oss tillsammans, oavsett var vi kommer ifrån.

När ministern och Tidöregeringen talar om återvandring är det invandrade sjuksköterskor som räddar liv på akuten som de talar om. Det är invandrade lärare som får barn att växa som ministern talar om. Det är

invandrade sjuksköterskor som tar hand om våra föräldrar när de inte längre kan ta hand om sig själva och invandrade entreprenörer som skapar jobb, innovation och framtidstro som ministern talar om.

Regeringen vill alltså betala oss för att vi ska lämna landet. Det är människor som håller Sverige under armarna varje timme och varje dag. Det är här som regeringens projekt faller samman, i både teori och praktik. Forskningen är nämligen kristallklar: Länder som satsar på inkludering växer snabbare. Länder som stänger in sig tappar innovation, konkurrenskraft, arbetskraft och social sammanhållning.

Hur försvarar man att man ignorerar sina experter? Hur försvarar man att man ignorerar kommunerna, verkligheten, statistiken och konsekvenserna? Hur kan man försvara att man driver en politik som inte löser något men som riskerar att skada allt?

Fru talman! Sveriges kommuner visar varje dag vad som faktiskt bygger Sverige: solidaritet, mångfald, hårt arbete, kreativitet och hopp. Vi kom inte hit för att bli utköpta. Vi kom hit för att bidra och bygga ett bättre Sverige. Och det gör vi varje dag, varje timme.

Låt mig avsluta genom att säga så här: Så länge jag är här, så länge jag har en röst och så länge jag är vald att representera svenska folket kommer jag att försvara en enkel sanning. Sverige byggs inte av hat, rasism och rädsla. Sverige byggs av människor.

Jag har ett förslag. Några som faktiskt behöver lämna landet och som inte bidrar är aktivklubbarna. Jag uppmuntrar ministern att uppmuntra aktivklubbarna att lämna landet. De bidrar inte till någonting över huvud taget, förutom att sprida hat, hot och våld.

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling och Karin Rågsjö (båda V).

Anf. 16 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman och statsrådet! Motståndet mot att träffa regeringens samordnare är minst sagt kompakt. En kartläggning som SVT Nyheter Norrbotten har gjort visar att det finns ett stort motstånd i just Norrbotten mot att samarbeta om frivillig återvandring. Utöver Jokkmokk säger bland annat Boden, Kiruna, Gällivare, Överkalix, Pajala, Arvidsjaur, Arjeplog, Luleå, Kalix och fler nej till dialog med hänvisning till att de har ett starkt intresse av att behålla sina invånare.

Överkalix skriver bland annat att deras kommun inte skulle fungera om de inte hade människor som är födda i andra länder som jobbar i kommunen. ”Våra äldre och barn skulle få svälta, våra äldre skulle sakna omvårdnad på våra boenden och i hemtjänsten, många affärer skulle få stänga eller radikalt minska öppettiderna, vår besöksnäring skulle begränsas”, säger Niclas Hökfors, socialdemokratiskt kommunalråd i Överkalix. Kollen på glesbygden kan alltså sägas vara minimal i regeringen.

Många av Västerbottens kommuner tackar också nej till regeringens inbjudan om dialog. Vi behöver fler i kommunen, och då blir det kontraproduktivt om man ska jobba för att människor ska dra härifrån, säger Roland Sjögren, kristdemokratiskt kommunalråd i Lycksele.

I Malå säger Cecilia Festin Stenlund, som är liberalt kommunalråd: Vi är inte intresserade av den här dialogen. Vårt största problem är att vi har för få invånare. Det är ett hot mot välfärden. Vi behöver fler människor, alla vi kan få, och hade tvärtom velat få fler invandrare under ordnade former.

Hur kunde ni landa så snett i den här frågan, Johan Forssell? Och varför satsar ni så ensidigt på signalpolitik i stället för på riktig politik? (Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling (V).

Anf. 17 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Fru talman! Det här landet har så många otroligt stora problem. Vi har en sjukvård som befinner sig i kris. Vi har en skola som kapitalister bara plockar pengar ur. Regeringen låter det här förfalla. Och i stället för att ägna sig åt att lösa de problem som vi står inför väljer man att lägga flera miljarder på att försöka locka människor att lämna landet.

Jag har väldigt svårt att förstå varför man gör den typen av prioriteringar, särskilt när en mängd olika kommuners största problem är att se till att sjukvården och skolan fungerar, eftersom regeringen är benägen att skylla på kommunerna och regionerna och säga att det är deras ansvar.

Jag vill upplysa ministern om att den stora intäkt som kommuner har är beroende av hur stor befolkning man faktiskt har som lever och verkar där. Men regeringen försöker minska befolkningen och pengarna som kommuner och regioner har att använda sig av för att finansiera välfärden. Det är helt sanslöst.

Jag uppmanar regeringen att tänka om, att ta tillbaka det här förslaget till ritbordet och i stället lägga pengarna på saker som samhället faktiskt behöver, till exempel sjukvård och skola i de små glesbygdskommunerna där befolkningen minskar och man ser resurserna dräneras, inte minst på grund av regeringens övriga politik.

(Applåder)

Anf. 18 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag ska börja med att ge mina vänner i Vänsterpartiet rätt i en sak: Jag tror att det är allvarligt om man förpestar samhällsdebatten. Jag tycker att interpellanten med flera ska fundera på hur de själva agerar i denna situation och om de bidrar till ett bättre eller sämre samhällsklimat. Om man som Vänsterpartiet avfärdar en reform som en majoritet av de utrikes födda i Sverige ser positivt på som rasism, bidrar man då till ett bättre eller sämre samhällsklimat? Jag fick också höra att FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna är rasism, så jag får säga att Vänsterpartiet har en ganska låg tröskel för vad som är rasism. Detta är Vänsterpartiets politik. Jag behöver inte kommentera detta ytterligare, för det är redan så snurrt.

Låt mig dock korrigera ett sakfel. Det är ingen som skickas ut. Har Vänsterpartiets riksdagsledamöter ens läst förslaget? Det är ingen som skickas ut. Det finns inget tvång i detta. Det är allvarligt att riksdagsledamöter i denna kammare skrämmer upp människor i onödan. Det finns inget tvång, och det är ingen som skickas någonstans. Detta är frivilligt. Men längtan att piska upp en hatstämning är så stark bland Vänsterpartiets

riksdagsledamöter att fakta inte spelar någon roll. Detta frivilliga stöd har funnits under rödgröna regeringar med stöd av Vänsterpartiet sedan 1984. Vänsterpartiet har stött rödgröna regeringar som har haft ett återvandringsbidrag. Så ser fakta ut.

Fru talman! Det ropas efter forskning. Jag återkommer hela tiden till att väldigt många människor som är födda i andra länder gör viktiga insatser på svensk arbetsmarknad. Jag reser varje vecka, och senast förra veckan var jag i Helsingborg och talade med väldigt många. Det är otvivelaktigt så att de gör stora insatser, och tack vare deras arbete är Sverige ett bättre land. Men vi kan inte blunda för de stora integrationsproblemen. Malmö nämndes av en vänsterpartist som ett positivt föregångsexempel. Låt mig bara påpeka att Malmö har Sveriges näst högsta arbetslöshet. Ser Vänsterpartiet det? Det är också ett faktum att två tredjedelar av alla långtidsarbetslösa i dag är utrikes födda. Ser Vänsterpartiet det? Ser Vänsterpartiet alla barn som växer upp i familjer där mamma och pappa inte går till jobbet? Ser Vänsterpartiet det utanförskap och den segregation som biter sig fast som en följd av en kravlös migrationspolitik, som vi fortfarande jobbar med konsekvenserna av?

I detta läge vill Vänsterpartiet återgå till precis samma kravlösa migrationspolitik som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen. Under debatten har jag dock fått höra att det inte var någon kris. Det kanske förklarar varför vi tycker så olika. Vänsterpartiet vill gå tillbaka till den situation vi hade 2015, med 163 000 människor, och ha det så år efter år. Låt mig påpeka att det kommer att leda till en situation med ännu mer utanförskap, ännu mer segregation, ännu mer otrygghet och ännu mer polarisering. Ännu fler barn kommer att växa upp utan framtids hopp och drömmar. Men så kommer det inte att bli så länge vi moderater får bestämma, för det är inte en ansvarsfull politik.

Jag noterar dock att Vänsterpartiet tycker annorlunda, och om oturen är framme blir kanske någon av vänsterpartisterna här i salen migrationsminister efter valet i en regering ledd av Magdalena Andersson. Då kommer Vänsterpartiets politik att genomföras – till väldigt stora kostnader för väldigt många människor i vårt fantastiska land.

Anf. 19 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag tycker att ministern behöver höja sin nivå. Gaslighting hör inte hemma i politiken, och jag tycker att det är lågt av ministern. Vi debatterar ett förslag som är så dåligt och har blivit så sågat att regeringen ställde in utredarens presskonferens.

Det är tydligt att regeringen under fyra år har styrts av Sverigedemokraterna, som frånskriver sig allt ansvar. Detta ansvar är vi beredda att ta genom att göra rätt prioriteringar och styra om dessa miljarder till kommunerna – i stället för att som regeringen slänga dem i sjön med en rasistisk signalpolitik som får människor att känna sig oönskade.

När det gäller synen på människor med utländsk bakgrund kommer Vänsterpartiets och Tidöpartiernas syn alltid att skilja sig åt. I er syndabockspolitik kommer ni alltid att skylla på invandrarna. Det kommer vi aldrig att köpa. Vi vill att fler människor ska ha jobb att gå till, och vi vill att så få som möjligt ska vara beroende av försörjningsstöd. Vi vet vilka som håller Sverige uppe. Vi vet att det krävs politiska åtgärder. Vi gör inte

som regeringen och skyller allt på invandrarna eller individen och frånskriver oss allt ansvar vad gäller arbetslöshet med mera.

Du som lyssnar på denna debatt, tänk igenom hur ditt samhälle skulle se ut utan människor som inte är födda i Sverige, när du lämnar barnen på förskolan, när du hälsar på mormor på äldreboendet, när du tar bussen till jobbet eller när du går till tandläkaren. Alla som håller Sverige uppe och rustar Sverige förtjänar bättre arbets- och levnadsvillkor samt respekt, inte någon rasistisk signalpolitik från Sverigedemokraternas och Moderaternas budgetförhandling. Detta är inte klädsamt för Sverige utan sänker oss till en låg nivå, och denna låga nivå representeras av ministern. Det är inte värdigt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling, Malcolm Momodou Jallow och Karin Rågsjö (alla V).

Anf. 20 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Det blir ärligt talat lite löjligt att höra vänsterpartister tala om en låg nivå i debatten när de kallar ett återvändningsbidrag som har funnits sedan 1984 rasism. Det infördes ju av Olof Palme och har funnits under flera regeringar som Vänsterpartiet har stött. Dessutom är återvändande en mänsklig rättighet, enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Det här blir lite löjligt, fru talman.

Väldigt många människor som har kommit till Sverige de senaste åren gör otroligt viktiga insatser. Jag återkommer till det hela tiden. De arbetar i hemtjänst eller skola, hos polis eller i försvaret – eller som entreprenörer, som jag nu reser runt och träffar. De gör Sverige bättre. Men vi kan inte blunda för följderna av en kravlös och misslyckad migrations- och integrationspolitik. Vi ser följderna hela tiden, till exempel i Malmö, som nämndes som ett positivt exempel. Malmö har landets näst högsta arbetslöshet. Vi kan inte heller blunda för det faktum att två tredjedelar av dagens långtidsarbetslösa är utrikes födda. Så ser Sverige ut. Jag noterar att Vänsterpartiet inte har nåtts av denna kunskap, men jag är helt övertygad om att svenska folket har nåtts av den.

Vänsterpartiet vill gå tillbaka till en politik som ledde Sverige rakt in i flyktingkrisen 2015 och som skapade ett stort utanförskap och enorma problem för väldigt många människor, inte minst barn, genom segregation, otrygghet, arbetslöshet, parallellsamhällen och en känsla av vi och dom.

Men denna politik ska vi aldrig återvända till, utan vi ska bygga ett land med möjligheter för fler att komma in på den svenska arbetsmarknaden och att lära sig svenska språket. Det ska vara tydligt vilka möjligheter som finns i Sverige men också vilka krav vi ställer i vår svenska samhällsgemenskap.

Här står två tydliga alternativ mot varandra: vår politik eller en återgång till flyktingkrisen 2015 regisserad av Vänsterpartiet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 21 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

*Svar på
interpellationer*

Fru talman! Jacob Risberg har frågat mig hur jag och regeringen ser på det interimsavtal som EU-kommissionen har undertecknat med Marocko och som omfattar Västsahara, om jag och regeringen anser att avtalet är förenligt med EU-domstolens praxis gällande Västsahara och principen om folkens självbestämmande, på vilket sätt jag avser att inom EU verka för att ett eventuellt slutgiltigt avtal mellan EU och Marocko inte ska omfatta Västsahara utan uttryckligt och dokumenterat samtycke från Polisario och vad jag och regeringen anser om risken att EU:s agerande kan bidra till att legitimera ett ockupationsstyre och därigenom urholka internationell rätt.

EU-domstolen slog i sin dom den 4 oktober 2024 fast att unionens åtgärder i internationella sammanhang måste vara förenliga med folkrätten, inklusive FN-stadgan. Som en följd av domen beslutade EU under hösten om ändringar i associeringsavtalet med Marocko. Ändringarna har bland annat handlat om att krav på ursprungsmärkning införs för vissa produkter och att en kontrollmekanism ska etableras för att säkerställa att fördelarna från avtalet kommer även det västsahariska folket till gagn.

Från EU:s sida har syftet med ändringarna av handelsdelarna i associeringsrådet mellan EU och Marocko således varit att EU-domstolens domslut respekteras och att handelsrelationen med Marocko värnas. Detta har även varit regeringens linje.

Det är för EU-domstolen att avgöra om avtal är förenliga med de krav som domstolen ställer. EU-kommissionen har ansvarat för förhandlingarna och avgjort vilka parter som har ingått i dessa.

Regeringen har återkommande påpekat vikten av en rättvis, hållbar och ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning i enlighet med folkrätten, inklusive FN:s säkerhetsrådsresolutioner. Regeringen stöder de ansträngningar som Staffan de Mistura, FN:s sändebud för Västsahara, gör för att få till stånd en politisk lösning på Västsaharafrågan inom ramen för den FN-ledda processen.

Anf. 22 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Benjamin Dousa som är här i dag och debatterar den viktiga frågan om EU:s handelsavtal med Marocko och vad gäller Västsahara.

I oktober 2025 undertecknade EU-kommissionen ett provisoriskt handelsavtal med Marocko som uttryckligen omfattar Västsahara. Detta har skett trots att EU-domstolen slagit fast att Västsahara och Marocko är två separata, distinkta territorier samt att Marocko saknar rätt att företräda Västsahara i internationella avtal.

EU-domstolen har dessutom betonat att varje avtal som gäller Västsahara endast är giltigt om det finns ett fritt, informerat och förhandsgodkänt samtycke från det västsahariska folkets legitima representant, vilket enligt domstolen är Polisario.

Det interimsavtal som nu har undertecknats bortser helt från dessa domslut och sätter i praktiken handelsintressen före rättsliga principer. Detta riskerar att underminera såväl EU:s egen rättsordning som internationell rätt samtidigt som det bidrar till att legitimera Marockos olagliga ockupation av Västsahara.

Avtalet har även väckt oro bland människorättsorganisationer och inom det västsahariska civilsamhället då det kan stärka den ekonomiska kontroll som Marocko utövar över det ockuperade området på bekostnad av det västsahariska folkets rätt till självbestämmande.

Med anledning av detta har jag ställt fyra frågor till bistands- och utrikeshandelsminister Dousa: Hur ser den svenska regeringen på det interimsavtal som EU-kommissionen har undertecknat med Marocko och som omfattar Västsahara? Anser statsrådet att avtalet är förenligt med EU-domstolens praxis gällande Västsahara och principen om folkens självbestämmande? På vilket sätt avser Sverige att verka inom EU för att ett eventuellt slutgiltigt avtal mellan EU och Marocko inte ska omfatta Västsahara utan uttryckligt och dokumenterat samtycke från Polisario? Och vad anser regeringen om risken att EU:s agerande kan bidra till att legitimera ett ockupationsstyre och därigenom urholka internationell rätt?

Vad svarade då statsrådet på dessa frågor? Det finns några saker i svaret som jag skulle vilja ta upp. Bland annat lyfte statsrådet fram frågan om att det ska finnas en ursprungsmärkning på vissa varor från Västsahara. Vi vet att det ska stå Marocko, de södra provinserna i ursprungsmärkningen, men det lever knappast upp till det krav som finns på att separera varor från Västsahara från varor från Marocko och innebär i praktiken att vi accepterar att det är en del av Marocko. Det måste tydligt stå att varorna är från det ockuperade Västsahara.

Sedan lyfte statsrådet fram att en kontrollmekanism ska etableras för att säkerställa att fördelarna från avtalet kommer även det västsahariska folket till gagn. En kontrollmekanism som funnits på plats sedan 2020 är en digital plattform som Marocko självt har inrättat. Jag vet inte om den är så mycket att lita på.

När det gäller huruvida fördelarna från avtalet kommer det västsahariska folket till gagn kan vi ta 2022 som ett exempelår. Då uppgick värdet av varor som fisk, fosfater och grönsaker från Marocko till 590 miljoner euro. Det är en ofattbar summa. Frågan är: Hur mycket av dessa medel har egentligen gått till det västsahariska folket? Har de verkligen kommit det västsahariska folket till gagn?

Jag har heller inte fått svar på huruvida den svenska regeringen verkligen har sett till att det västsahariska folket haft inflytande över det nya avtalet genom Polisario.

Anf. 23 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för interpellationssvaret och Jacob Risberg för att han har ställt denna viktiga interpellation.

Det är uppenbart att EU-kommissionen återigen försöker kringgå både sin egen domstols beslut och folkrätten. Skillnaden den här gången är att Sverige inte stod upp för folkrätten och EU-domstolen på ett tydligt sätt. Detta är djupt beklagligt och mycket anmärkningsvärt.

I oktober 2025 undertecknade EU-kommissionen ett provisoriskt handelsavtal med Marocko. Avtalet omfattar Västsahara, trots att EU-domstolen slagit fast att Västsahara och Marocko är två separata territorier och att Marocko saknar rätt att företräda Västsahara i internationella avtal.

EU-domstolen har dessutom betonat att varje avtal som gäller Västsahara endast är giltigt om det finns ett fritt, informerat och förhandsgodkänt samtycke från det västsahariska folkets legitima representant, vilket enligt domstolen och FN är Polisario. Det finns det inte. Västsahara har inte gett sitt godkännande.

Genom interimsavtalet försöker man nu kringgå domslutet. Detta är minst sagt anmärkningsvärt och skadar allvarligt förtroendet för EU:s rättsordning och bidrar samtidigt till att legitimera Marockos illegala ockupation.

Marocko är en brutal ockupationsmakt, vilket även bekräftas av exempelvis Human Rights Watch, som dokumenterat flera fall av misshandel av aktivister på gatan eller i häkte och även rättegångar med falska anklagelser mot aktivister som lett till långa fängelsestraff.

Den huvudsakliga anledningen till den brutala ockupationen är Västsaharas rika tillgång på råvaror och naturresurser, främst fosfat och fisk men även mineral, tomater och solenergi. Västsahara har en av världens största tillgångar av fosfat, och fiskevattnen utanför Västsaharas kust är bland de fiskrikaste i världen. Inkomsterna från dessa råvaror går i huvudsak direkt ned i marockanska fickor och bidrar till att finansiera den illegala ockupationen av landet.

Marocko har ingen rätt till Västsaharas råvaror och naturtillgångar av den enkla anledningen att landet inte tillhör Marocko. Trots tydliga domar har EU valt att nonchalera sin egen domstols beslut vid flera tillfällen och låter därmed den olagliga stölden av Västsaharas varor fortgå och europeiska fiskebåtar att fortsätta att länsa den västsahariska kusten på fisk.

Nu försöker EU-kommissionen alltså återigen kringgå sin egen domstol och folkrätten. Då menar jag att det är oerhört viktigt att Sverige står fast vid sina tidigare principfasta och tydliga ställningstaganden om att EU inte ska ingå avtal med Marocko som inkluderar det ockuperade Västsahara.

Anf. 24 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Regeringen välkomnar att EU och Marocko förra månaden kunde enas om handelsdelarna inom ramen för ett uppdaterat associeringsavtal. Sverige röstade ja till avtalet.

Marocko är en viktig partner för EU, och Sverige värdesätter EU:s breda och djupgående strategiska partnerskap med landet. I detta partnerskap ingår, utöver handelsområdet, samarbete inom bland annat rättssektorn, grön omställning, energi, miljö och klimat, säkerhet och migration. Associeringsavtalet mellan EU och Marocko utgör ramverket för denna relation.

EU är den största exportmarknaden för västsahariska jordbruks- och fiskeprodukter. Export från Västsahara är beroende av tullförmåner för att vara konkurrenskraftiga på EU:s marknad, något som det nya avtalet också stipulerar.

Det är regeringens tydliga politik att folkrätten måste värnas i alla lägen. Här ingår stöd till de internationella domstolarna liksom vikten av att deras domar respekteras.

Regeringen har därför stött EU:s arbete med att få till stånd ett handelsavtal med Marocko som respekterar EU-domstolens krav samtidigt som man värnar handelsrelationen med landet.

Det är EU-domstolen som har att avgöra om avtalet är förenligt med de krav som EU-domstolen ställer. Polisario har möjlighet att få frågan prövad. Enligt domstolen kan ett samtycke från Västsaharas folk också ges underförstått under vissa villkor. Bland annat måste fördelar med avtalet komma det västsahariska folket till godo.

Anf. 25 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag vet inte om jag blev speciellt mycket klokare av statsrådets svar.

Vi kan backa lite och se tillbaka på Västsaharas historia. Redan i FN-stadgans artikel 73 talade FN om rätten för icke självstyrande territorier i ljuset av att Västsahara och många andra territorier fortfarande var kolonier. Flera FN-resolutioner under 60-talet uppmanade Spanien att avkolonisera Västsahara, och 1975 kom en dom från Internationella domstolen som slog fast att det är två separata territorier och att Marocko inte på något vis har suveränitet över Västsahara.

Det är alltså domar som går långt tillbaka i tiden som slår fast detta. Det har varit en självklarhet. Ändå har man börjat inleda förhandlingar med Marocko om handel med varor som kommer från det territorium som folkrätten slår fast att Marocko inte har suveränitet över. Marocko har enligt folkrätten inte suveränitet över Västsahara.

Det finns också flera domar från 2000-talet från Europeiska domstolen som slår fast detta. Men det är någonting historiskt med domen från oktober 2024. Det är första gången domstolen, som tidigare kritiserat mycket av det som EU beslutat om, upphäver EU-lagstiftning. Det har tidigare förekommit kritik mot vissa saker som EU har gjort, men att man nu upphäver det handelsavtal som har funnits med Marocko är unikt. Det ger en fingervisning om hur pass allvarliga övergreppen mot folkrätten är i det handelsavtal som har funnits med Marocko sedan tidigare.

Då är frågan: Har man levt upp till det som EU-domstolen säger i avtalet? Nej, man har ju inte det, för det västsahariska folket har inte varit inblandat i framtagandet av det nya avtalet.

Jag undrar fortfarande om Benjamin Dousa har varit i kontakt med Polisario och pratat om vad de tycker om det nya avtalet. Känner Dousa till huruvida Polisario över huvud taget har tagit del av förhandlingarna mellan kommissionen och Marocko under hela det här året?

Finns det några garantier över huvud taget att västsaharierna har sagt ja? Nej, det gör inte det. Man hänvisar till någon form av undersökningar som har gjorts bland västsaharier som lever i Västsahara. Men domstolen slår fast att det är Polisario som ska föra det västsahariska folkets talan. De som lever under förtrycket i Västsahara lever ju under enorm press att acceptera det Marocko säger åt dem att acceptera, annars riskerar de att hamna i fängelse.

Statsrådet nämner att det kan finnas ett underförstått samtycke från det västsahariska folket. Men då är det en mängd kriterier som måste vara

uppfylla, bland annat kriteriet att det västsahariska folket ska ta del av fördelarna från avtalet. Hur tillser vi det? Som jag nämnde tidigare är handeln från det västsahariska området bara under ett år värd 590 miljoner euro. Hur mycket av det har kommit det västsahariska folket till gagn? Hur mycket har Marocko betalat ut till de västsahariska flyktinglägren, till exempel? Inte en enda euro.

Däremot har EU under samma tid gett ungefär 9 miljoner euro per år i bistånd till det västsahariska folket. Men folket får inte ta del av de fördelar som finns genom det här avtalet.

Anf. 26 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Tack för ytterligare svar, ministern! Men jag instämmer med Jacob Risberg – man blev tyvärr inte mycket klokare.

Jag uppfattar och beklagar kursändringen i Sveriges tidigare tydligare ställningstagande. Man har tidigare röstat nej till EU:s avtal med Marocko som inkluderar Västsahara.

När vi ser hur folkrätten hotas och är under attack inom flera områden i vår omvärld är det viktigare än någonsin att länder som Sverige försvarar och på ett tydligt sätt står upp för folkrätten. Därför måste Sverige säga nej till EU:s handelsavtal med Marocko som det ser ut i dag. Vi kan inte stillastående se på medan Marocko fortsätter sin illegala ockupation och plundring av Västsaharas råvaror. Ockupation får aldrig löna sig, hur länge den än pågår.

Det är en ockupation som är oerhört brutal. Stephen Zunes, professor i statsvetenskap vid University of San Francisco, sa efter sitt besök: Jag har varit i många länder men aldrig sett en värre polisstat än Marocko-ockuperade Västsahara.

Västsaharierna har rätt till sitt land och till sina naturtillgångar. Trots tydliga domar har EU valt att nonchalera sin egen domstols beslut vid flera tillfällen. Därmed har man låtit stölden av västsahariska varor fortgå och på det sättet bidragit till att upprätthålla och finansiera ockupationen. Nu försöker EU-kommissionen återigen kringgå sin egen domstol och folkrätten.

Det västsahariska folkets legitima representant Polisario har inte godkänt avtalet. Det här är helt grundläggande. Det är viktigt att Sverige försvarar folkrätten och står fast vid sina tidigare principfasta och tydliga ställningstaganden om att EU inte ska ingå avtal mellan EU och Marocko som inkluderar det ockuperade Västsahara.

Anf. 27 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! I samband med det nya handelsavtalet kom man även överens om en gemensam deklaration. I deklarationen anges i huvudsak att produkter från Västsahara ska ha samma tullförmåner som övriga produkter i associeringsavtalet, att en utvärderingsmekanism ska inrättas och att parterna är överens om kraven för ursprungsmärkning. Också detta är välkommet. EU har även antagit en separat deklaration, enligt vilken finansiella bidrag ska ges till regionen Västsahara för vissa sektorer. EU har också tagit på sig att utöka sitt humanitära stöd till de västsahariska flyktingarna i södra Algeriet samt att utforma stöd till diasporan inom utbildning och

kultur. En kontrollmekanism ska etableras för att säkerställa att det väst-sahariska folket verkligen kan tillgodogöra sig fördelarna.

Jag vill i sammanhanget också nämna att Sverige är en av de största givarna av kärnstöd till FN:s flyktingorgan UNHCR och FN:s livsmedelsorgan WFP. Dessa är de två största FN-organen med verksamhet i de väst-sahariska flyktinglägren i södra Algeriet.

Med anledning av de frågor som riksdagsledamoten Jacob Risberg har ställt kopplade till om allt det här är förenligt med EU-domstolens krav: Det är upp till EU-domstolen att fatta beslut om det. Vi har ju oberoende domstolar här i Europa. Det gäller till exempel om ursprungsmärkningen är förenlig med de krav EU-domstolen ställer liksom om domstolen tycker att det underförstådda och indirekta samtycket från Västsaharas folk under vissa villkor är tillgodosett med avtalet. Det är alltså upp till domstolen att fatta den typen av beslut.

Anf. 28 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Sverige har en lång historia av stöd till det väst-sahariska folket. När jag besökte de väst-sahariska flyktinglägren utanför Tindouf i Algeriet för bara någon månad sedan fick vi höra om och om igen hur pass viktigt Sverige har varit i väst-sahariernas kamp om ett fritt och rättvist självbestämmande över det väst-sahariska landet.

År 2013, under den förra moderatledda regeringen, röstade man nej till fortsatta förhandlingar med Marocko om fiske- och handelsavtal. Det här stödet har alltså tidigare genomsyrat svensk utrikespolitik även under moderatledda regeringar, men någonting har hänt nu.

Någonting har hänt efter att EU-domstolen slog fast det den slog fast i oktober förra året. Man kan säga att EU i lönnedom inledde förhandlingar med Marocko, för det var nästan ingen som kände till att dessa förhandlingar pågick över huvud taget. Framför allt visste inte väst-saharierna själva om att förhandlingarna pågick. Vi här i riksdagen fick fem dagar på oss att säga bu eller bä till det förslag som kom gällande nytt interimshandelsavtal – fem dagar!

Det statsrådet låter bli att svara på är om han över huvud taget har varit i kontakt med Polisario om detta avtal. Man hänvisar hela tiden till Marocko och EU, men Sverige har som land ett eget ansvar enligt internationell rätt. Man kan inte skylla ifrån sig på EU. Sverige är enligt Internationella domstolen förpliktat att leva upp till domstolens utlåtande. Det handlar inte om Sverige som en del av EU – Sverige ska som ett enskilt land och medlem i FN leva upp till Internationella domstolens utlåtande.

Jag skulle gärna vilja ha en enda fråga besvarad under den här debatten, och det är om handelsministern har varit i kontakt med Polisario – eller om handelsministern i närtid tänker prata med Polisario – om detta handelsavtal.

Anf. 29 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Konflikten i Västsahara har pågått i ett halvt sekel, och de internationella ansträngningarna för att hitta en lösning har varit väldigt många. Regeringen har varit tydlig angående vikten av en förhandlingslösning i enlighet med folkrätten, inklusive FN:s säkerhetsråds resolutioner.

Det är välkommet att säkerhetsrådet genom den resolution som antogs i oktober ger sitt uttryckliga stöd för förhandlingar. Resolutionen inger hopp om att en process mot en politisk lösning kan ta fart. Regeringen fortsätter att i linje med resolutionen stödja FN-sändebudet Staffan de Misturas arbete med att få till stånd en förhandlad lösning som accepteras av båda parter.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:34
17 november

Svar på
interpellationer

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:128 om det svenska stödet till UNRWA

Anf. 30 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jacob Risberg har frågat mig hur jag ser på ICJ:s konsterande att Israel är skyldigt att tillåta UNRWA:s verksamhet i Gaza samt vilken bedömning jag gör av Europaparlamentets beslut att öka stödet till UNRWA och EU:s uttalade stöd för dess centrala roll i regionen. Jacob Risberg har också frågat mig om jag är beredd att återuppta det svenska biståndet till UNRWA i ljuset av ICJ:s rådgivande yttrande och EU:s linje i frågan.

Det är välkommet och helt nödvändigt att det under fredsplanens första fas har skett vissa förbättringar i det humanitära tillträdet. Fortfarande kvarstår dock hinder för att den hjälp som behövs ska nå fram, och även om volymerna har ökat bedöms de fortsatt vara otillräckliga för att möta de mycket omfattande behoven. Det är av yttersta vikt att införseln av humanitär nödhjälp fortsätter att öka och att fler gränsövergångar öppnas.

Regeringen har sedan krigets början drivit frågan om obehindrat humanitärt tillträde i Gaza. Vi har framfört dessa tydliga krav i Sveriges egna kontakter med den israeliska regeringen och tillsammans med andra EU-länder. Vi deltar även aktivt i det omfattande arbete som pågår i EU och i FN.

I december förra året röstade Sverige för en generalförsamlingsresolution som begärde ett rådgivande yttrande av Internationella domstolen, alltså ICJ. Sverige stöder ICJ, FN:s främsta rättsliga organ, och respekterar domstolens oberoende och dess roll enligt FN-stadgan.

I sitt rådgivande yttrande konstaterar domstolen bland annat att civilbefolkningen i Gaza har varit otillräckligt försörjd och att Israel som ockupationsmakt har en skyldighet att acceptera och underlätta för hjälpinsatser, inklusive från UNRWA, för att tillgodose civilbefolkningens behov. Israel får inte heller hindra sådana insatser. Domstolen konstaterar även att Israel har en skyldighet att samarbeta med FN, inklusive UNRWA.

Regeringen har varit tydlig i sin kritik mot de lagar om UNRWA som trädde i kraft i januari i Israel och har påmint om Israels ansvar enligt den internationella humanitära rätten för att civilbefolkningens behov tillgodoses i Gaza. Vi har i våra egna kontakter, tillsammans med övriga nordiska länder och som del av EU uppmanat Israel att säkerställa fortsatt humanitärt tillträde för UNRWA och andra FN-organisationer.

Sett till den samlade bilden och de osäkerheter som präglar UNRWA:s verksamhet har regeringen valt att kanalisera det kraftigt ökade stödet till

regionen genom andra aktörer. Regeringen har tydligt visat sitt starka engagemang för fortsatt humanitärt stöd till Gazas hårt drabbade civilbefolkning. Sedan krigets början har Sverige bidragit med över en och en halv miljard svenska kronor för att möta de akuta behoven.

Sverige har en nära dialog med andra EU-länder och likasinnade om utvecklingen på marken, och vi fortsätter att agera för samlade, tydliga EU-budskap. Det är viktigt att samarbeta med andra givare för att stärka den samlade responsen till Gaza, men det är upp till varje enskild givare att välja hur stödet bäst utformas.

Det är nu av största vikt att omvärlden håller trycket uppe för ett fullt genomförande av överenskommelsen samt för att steg tas i syfte att nå ett varaktigt slut på kriget och för att bana väg för en tvåstatslösning.

Anf. 31 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tackar Benjamin Dousa för att han är här i dag och svarar på de frågor vi har om stödet till UNRWA.

Den humanitära situationen i Gaza är trots den bräckliga vapenvilan extremt kritisk. FN-organet UNRWA är fortsatt den viktigaste aktören för att tillgodose grundläggande behov hos civilbefolkningen – inte bara i Gaza utan också hos de palestinska flyktingarna i hela regionen. Trots detta har Sveriges regering valt att stoppa det svenska stödet till UNRWA, vilket kraftigt försvårar möjligheten att nå fram med livsnödvändig hjälp.

Den 22 oktober 2025 presenterade Internationella domstolen i Haag, ICJ, ett rådgivande yttrande om Israels skyldigheter i relation till FN:s närvaro i de ockuperade palestinska territorierna. Domstolen konstaterar att Israel är folkrättsligt förpliktat att underlätta och inte hindra FN:s och UNRWA:s humanitära arbete. I yttrandet understryker domstolen dessutom att UNRWA har en oumbärlig roll för att tillgodose de humanitära behoven i Gaza och att dess kapacitet inte går att ersätta i det nuvarande läget.

Domstolen understryker också att påståenden om infiltration från Hamas och bristande neutralitet inom UNRWA fortsatt är obekräftade. Det finns helt enkelt ingenting som bekräftar detta. Domstolen slår också fast att begränsningar av UNRWA:s verksamhet måste hävas omedelbart och att Israel inte ensidigt kan besluta att förvägra FN-organ tillträde till ockuperade områden.

Europeiska unionen har nyligen valt att öka sitt stöd till UNRWA. Europaparlamentet har beslutat att höja anslagen till FN-organet i EU:s budget för 2026 med hänvisning till UNRWA:s vitala roll i att leverera humanitär hjälp och grundläggande tjänster som sjukvård och utbildning i både Gaza och regionen. EU:s medlemsstater har i ett gemensamt uttalande betonat att garanterat humanitärt tillträde till Gaza med ett centralt ansvar för UNRWA är en gemensam prioritering för EU.

Både biståndsmminister Dousa och utrikesministern understryker ofta vikten av att respektera de internationella domstolarna och att svensk utrikespolitik följer EU.

Svaret på de frågor jag ställt till Dousa lyfter absolut upp UNRWA:s alla fördelar och allt det bra som UNRWA gör. Man hänvisar till den samlade bilden, och den samlade bilden är ju väldigt positiv. UNRWA är det kanske mest genomlysta av alla FN:s organ, och ICJ slår fast att det inte finns bevisade kopplingar mellan UNRWA och Hamas.

När Dousa i samma svar säger ”sett till den samlade bilden och de osäkerheter som präglar UNRWA:s verksamhet” undrar jag vilka osäkerheter man då syftar på. Även svenska utredningar har gått igenom detta och sett att det inte finns några osäkerheter kring UNRWA:s verksamhet. Jag undrar fortfarande vad det är för osäkerheter man pekar på.

Regeringen hänvisar till ett kraftigt ökat stöd som den vill kanalisera till regionen genom andra aktörer. Jag undrar vilka andra aktörer det är. Utöver Gaza har UNRWA stor verksamhet på Västbanken, i Jordanien, Syrien och Libanon, där man driver flyktingläger. Har regeringen tänkt öka stödet till UNHCR, det vill säga FN:s flyktingorgan? Det kommer inte att hjälpa, för UNHCR har inte mandat att hjälpa de palestinska flyktingarna. Det är UNRWA:s sak att göra det.

Jag undrar därför: Hur tänker regeringen fortsätta stödja UNRWA, och vad är det för osäkerheter som statsrådet tycker finns och präglar UNRWA:s verksamhet?

Anf. 32 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret på interpellationen. Jag tackar också återigen Jacob Risberg för en viktig interpellation.

Situationen i Gaza är bortom katastrofal, och hjälpbehoven är naturligtvis enorma. Det behövs mat, medicin, sjukvård, vatten, bostäder – med mera, med mera. Situationen på Västbanken är också svår.

UNRWA har funnits sedan 1949 och har FN:s mandat att skydda och stödja palestinska flyktingar. Det rör sig om flera miljoner palestinska flyktingar, och deras släktingar, som sedan Israel bildades har fördrivits från sina hem.

Det finns ingen annan organisation som kan göra det UNRWA, med sina 12 000 personer på plats i Gaza, gör. Det är UNRWA som har FN:s mandat att ta till vara de palestinska flyktingarnas intresse och förse dem med service på bred front, såsom hälsovård, utbildning, tält, rent vatten och sanitet. Det finns ingen annan organisation som kommer i närheten av att kunna göra detta arbete. Befolkningen har också ett stort förtroende för UNRWA. Man litar på UNRWA:s personal och känner dem väl eftersom de har funnits på plats i decennier.

UNRWA finns som sagt inte bara i Gaza utan tillhandahåller humanitärt bistånd, utbildning och hälsojänster även på Västbanken och i de palestinska flyktinglägren i regionen, som i Jordanien och Libanon. Det handlar om att UNRWA har det övergripande ansvaret för de palestinska flyktingarna. Vi får inte heller glömma bort den stabiliserande roll som UNRWA spelar i regionen. Det får inte underskattas.

Det finns ingen annan organisation som kan ta över och göra det UNRWA gör, förutom en palestinsk stat. UNRWA är helt oundgängligt.

Sverige är faktiskt det enda land i Europa som har dragit tillbaka sitt stöd till UNRWA. Vad grundar sig beslutet att dra tillbaka stödet till UNRWA på? Det är svårt att förstå. Uppenbarligen lyssnar man inte på etablerade forskare och oberoende undersökningar. Är det så att Sveriges regering hellre lyssnar på Israels smutskastningskampanj än på seriösa forskare? Det är nämligen uppenbart att Israel försöker göra sig av med det palestinska flyktingproblemet genom att misskreditera UNRWA. Det här måste naturligtvis förhindras med all kraft och tillbakavisas.

Sverige borde i stället lyssna på Internationella domstolen, som slår fast att begränsningarna av UNRWA:s verksamhet måste hävas omedelbart och att Israel inte ensidigt kan besluta om att förvägra FN-organet tillträde till de ockuperade områdena. Varför följer inte regeringen EU:s beslut, som säger att UNRWA har en vital roll i både Gaza och regionen och är en gemensam prioritering för EU?

Tänker regeringen följa Internationella domstolens och EU:s beslut och återuppta stödet till UNRWA?

Anf. 33 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Sverige och regeringen är Europas näst största givare till den humanitära responsen i Gaza. Vårt stöd har kanaliserats genom organisationer som Unicef, World Food Programme och UNFPA, det vill säga tre olika FN-organisationer, och dessutom ICRC, alltså Internationella rödakorskommittén.

Det här är fyra organisationer som bedriver ett mycket viktigt arbete i Gaza. De har logistik på plats inne i Gaza och lyckas dessutom få in lastbilar i Gaza. Vad gör vårt stöd för nytta om stödet inte kan ta sig in i Gaza och hela vägen fram till den mycket djupt behövande civilbefolkningen i Gaza? Jag förstår faktiskt inte hur det kan vara viktigare att stötta en enskild FN-organisation i stället för att stötta andra FN-organisationer, som faktiskt får in lastbilar och når befolkningen.

Jag fick frågan vilka osäkerheter som fortfarande finns. Ja, bland annat vet vi inte vilken roll UNRWA kommer att ha det här året, nästa år och kommande år. Man hör tydliga rykten och inspel från FN-systemet om att organet kommer att behöva göras om därför att lagstiftningen från Israel kommer att förbli det den är. Detta har Sveriges regering varit mycket tydlig i sin kritik av, och vi fortsätter att kritisera det, men vi måste ju fatta våra beslut utifrån hur läget faktiskt ser ut just nu.

Vi vet dessutom att påståendet att det inte ska ha funnits några kopplingar mellan UNRWA och Hamas – eller andra terroristorganisationer och den typen av grupperingar – och att det inte ska ha förekommit antisemitiska uttryck och extremistiska uppfattningar inte stämmer. UNRWA har fått kritik för bristande neutralitet i decennier. Det har handlat om allt från antisemitiskt innehåll i skolböcker till att ledaren för UNRWA:s personalfack fick en ledande position i Hamas. Det här fortsätter, och det har funnits under väldigt många år.

Vi har alltså kanaliserat stödet till andra organisationer som vi vet dels inte har kopplingar till extremism, antisemitism eller i värsta fall terrorism, dels faktiskt får in lastbilar och når den djupt behövande befolkningen.

Anf. 34 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Man måste kolla på vad Internationella domstolen säger i sitt yttrande. Den slår fast att begränsningarna av UNRWA:s verksamhet måste hävas omedelbart. Indraget stöd till FN-organet UNRWA är en sådan begränsning. UNRWA har under de senaste två åren förlorat en tredjedel av sin finansiering – mitt under kriget – på grund av att Sverige och USA drog tillbaka sitt stöd. 90 procent av UNRWA:s anläggningar har helt eller del-

vis förstörts, och mer än 360 av organets 12 000 anställda har dött under bombningarna.

UNRWA är fortfarande den största primärvårdsleverantören i Gaza. Över 1 000 medlemmar av UNRWA:s sjukvårdspersonal driver olika typer av kliniker. Man träffar 13 000 Gazabor varje dag. Sedan januari i år har UNRWA levererat 675 miljoner liter dricksvatten och hushållsvatten, vilket når 1,4 miljoner fördrivna människor. UNRWA har mitt under brinnande krig tillhandahållit utbildningstjänster i Gaza och nått över 290 000 barn genom sitt distansundervisningsinitiativ. Sedan kriget började har UNRWA också gett 520 000 barn psykosocialt stöd för att hjälpa dem hantera trauma.

Allt det här gäller bara Gaza. Vi känner också till allt arbete som sker på Västbanken, i Libanon, i Syrien och i Jordanien – arbete som statsrådet över huvud taget aldrig nämner när han talar om UNRWA. Han återgår hela tiden till Gaza. Jag skulle vilja veta hur man ska hjälpa de palestinska flyktingarna i andra områden när man har dragit bort stödet till UNRWA, men när jag ställer den frågan hänvisar statsrådet hela tiden tillbaka till den humanitära situationen i Gaza.

Sedan är det lite märkligt, för i EU:s budgetresolution inför nästa år slås fast att man måste ”öka finansieringen till UNRWA med hänsyn till dess viktiga roll när det gäller att tillhandahålla humanitärt bistånd och grundläggande tjänster såsom hälso- och sjukvård och utbildning till palestinska flyktingar i Gaza och regionen i stort, stödja återuppbyggnaden i Gaza och stärka det humanitära och ekonomiska biståndet i Syrien med stödprogram för återuppbyggnad av infrastruktur, mekanismer för ansvarsutkrävande, förstärkning av det civila samhällets utrymme och den sociala stabiliteten i landet samt stöd till etniska och religiösa minoriteter i Mellanöstern”.

Regeringen talar ofta om att Sveriges utrikespolitik ska vara enig med EU:s utrikespolitik. Men hur pass enad är utrikespolitiken när EU bestämmer sig för att öka stödet till UNRWA och Sverige beslutar sig för att dra in stödet?

Statsrådet säger också att han inte förstår varför det är så viktigt att stödja ett enskilt FN-organ. Men vi kan ju gå tillbaka till vad Internationella domstolen säger, nämligen att det inte finns någon organisation som kan ersätta UNRWA i dag. Det finns många som kan komplettera UNRWA när det gäller det arbete som behöver göras i Gaza, men det finns fortfarande ingen organisation som kan ersätta UNRWA. Alla de initiativ och organisationer som statsrådet nämnde är beroende av UNRWA:s infrastruktur inne i Gaza. Utan denna infrastruktur skulle de inte klara sig över huvud taget.

Dousa hänvisade till bristande neutralitet, men varje gång någonting sådant har uppdagats har UNRWA varit noga med att rätta till det. Jag undrar vad man tycker att det finns frågetecken kring när det gäller UNRWA:s neutralitet.

Anf. 35 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för ytterligare svar.

Ministern verkar inte ha förstått UNRWA:s unika roll. UNRWA är själva navet för biståndsverksamheten och biståndsarbetet i Gaza och i hela regionen när det gäller de palestinska flyktingarna och är utan jämför-

Prot. 2025/26:34
17 november

Svar på
interpellationer

else den organisation som har mest personal på plats. UNRWA som organisation har ingen koppling till Hamas; det har oberoende forskare – inklusive personer från vår egen myndighet Sida och från det oberoende Raul Wallenberg-institutet – kommit fram till vid flera olika tillfällen. Så är det.

UNRWA är den organisation som har bäst möjlighet att nå ut till det hårt drabbade palestinska folket. Lyssna till er egen expertmyndighet Sida, som säger att det inte finns någon annan humanitär aktör som har möjlighet att rädda liv och lindra nöd i den utsträckning som UNRWA gör! Lyssna till Internationella domstolen, som slår fast att begränsningar av UNRWA:s verksamhet måste hävas omedelbart och att Israel inte ensidigt kan besluta om att förvägra FN-organet tillträde till de ockuperade områdena! Lyssna till EU, som säger att UNRWA har en vital roll i både Gaza och regionen och är en gemensam prioritering för EU!

UNRWA är det palestinska folkets trygghet i hela regionen. UNRWA kan inte ersättas av något annat än en framtida palestinsk statlig institution. Ingen annan organisation kan fylla det tomrummet. Det här slås fast av Internationella domstolen. Detta är inte vilken organisation som helst, utan UNRWA har FN:s mandat.

Använd vårt svenska bistånd klokt och effektivt! Ge stöd till den organisation som är själva navet i biståndsverksamheten i Gaza och i regionen och som finns på plats med 12 000 medarbetare! Tänk om, och gör det snabbt! Återuppta stödet till UNRWA!

Anf. 36 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Både riksdagsledamoten Risberg och riksdagsledamoten Fornarve har uppmuntrat regeringen och mig att lyssna på de internationella domstolarna. Regeringen har, som jag sagt flera gånger i den här debatten och i tidigare interpellationsdebatter, varit mycket skarp i kritiken mot de lagar om UNRWA som trädde i kraft i Israel i början av året. Vi har påmint om Israels särskilda ansvar, enligt den internationella humanitära rätten, för att civilbefolkningens behov tillgodoses i Gaza. UNRWA måste, i likhet med andra FN-organisationer, skyddas och respekteras i linje med internationella förpliktelser. Detta har regeringen varit mycket tydlig med, och jag har personligen tagit upp det med officiella israeliska företrädare.

Riksdagsledamoten Risberg frågade om vi inte ska vara helt eniga med Europeiska unionen. Jag tycker att det är intressant att just det argumentet anförts i denna debatt, givet att Sveriges politik i många frågor som gäller Mellanösternpolitiken har varit mycket tuffare än den EU-gemensamma politiken. Sanktioner mot våldsamma bosättare och extrema israeliska ministrar är inte något som EU driver på för med den officiella EU-politiken, men det är definitivt något som den svenska regeringen driver på för. Att vi ska hålla oss inom ramen för EU-samarbetet och försöka hitta likheter där betyder ju inte att vi slaviskt ska följa exakt allting som det fattas beslut om i Bryssel.

Båda riksdagsledamöterna använde argumentet att Unicef, World Food Programme, UNFPA, ICRC och andra skulle vara helt beroende av UNRWA:s logistik. Jag uppmuntrar ledamöterna att prata med Unicef, World Food Programme, UNFPA med flera. Så sent som för bara någon

vecka sedan träffade jag Unicefs ledning, som berättade hur viktigt deras arbete i Gaza just nu är. Tycker riksdagsledamöterna från Vänsterpartiet och Miljöpartiet att vi ska skära ned på Unicefs viktiga arbete i Gaza? Ska vi skära ned på World Food Programme? Vilka tiotusentals barn, kvinnor och andra människor i Gaza ska nu inte få matpaket på grund av att Miljöpartiet och Vänsterpartiet i stället vill ge medel till en organisation som inte får in några lastbilar över huvud taget?

När det gäller hur vårt stöd till resten av regionen ser ut uppmuntrar jag Risberg att ta fram en karta och peka på valfritt land i Mellanöstern. Vi kan ta Syrien, Libanon, Jordanien eller egentligen vilket land som helst – jag kan lova att Sverige är en av de största givarna i hela världen till det humanitära arbetet och, ofta, det långsiktiga utvecklingssamarbetet i regionen.

Den svenska regeringen och det svenska folket tar sitt ansvar. Vi är som sagt Europas näst största givare till den humanitära responsen i Gaza. Nu behöver fler länder i Europa och i världen ta sitt ansvar för civilbefolkningen.

Anf. 37 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Det är inte alltid lätt att begripa hur den svenska regeringen ser på UNRWA. Ibland kritiserar man Israel för att hindra UNRWA, och i EU säger man att bidraget till UNRWA ska höjas. Här i Sverige säger man att bidraget bör minskas på grund av att det finns osäkerheter kring UNRWA:s verksamhet. Vad är det som är viktigt? Är det att höja bidraget och se UNRWA som någonting positivt, eller är det osäkerheten kring det hela? Jag förstår inte riktigt det. Varför fortsätter man att kritisera Israel för lagarna mot UNRWA om det är så att det råder osäkerheter och om man inte tycker att UNRWA är en bra organisation?

Sedan är det detta med övriga områden. Det var jättebra att statsrådet Dousa nämnde de övriga områdena. Han nämnde också det ökade humanitära stöd som man ger till Libanon, Syrien och Jordanien, men hur kommer detta de palestinska flyktingarna till del? Hur ska UNRWA kunna driva skolor i dessa länder och på Västbanken? Hur ska man kunna fortsätta att driva sina kliniker och så vidare?

Unicef, World Food Programme och övriga organisationer är jätteviktiga för Gaza, men de är – återigen – beroende av UNRWA:s logistik. För att den som lyssnar ska förstå hur stort Sveriges stöd till UNRWA har varit kan jag säga att det rör sig om tre månaders löner till UNRWA-personal. Det är detta stöd vi har dragit bort. Jag kan förstå om någon är kritisk och vill minska stödet, men i så fall bör det göras år för år. Då har man en möjlighet att ersätta det.

Man avslutar stödet tvärt. Tre månaders löner försvinner för dem som upprätthåller logistiken och för dem som driver skolor på Västbanken, i Libanon, i Jordanien och i Syrien. Poff – borta!

Anf. 38 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag tycker att vi är väldigt noggranna och tydliga med varför vi principiellt försvarar UNRWA:s rätt att verka i Gaza och principiellt kritiserar Israels regering, oavsett vad vi tycker om kvaliteten på organisationens verksamhet. På samma sätt står både den svenska regeringen

och, hoppas jag, Miljöpartiet principiellt upp för yttrandefriheten, även om partierna inte håller med varandra i sak. Det är därför vi står här i riksdagens kammare och debatterar.

Det är det principiella som gör att vi kritiserar Israel och att vi, alldeles oavsett vad vi tycker om organisationens kvalitet och inriktning, står upp för UNRWA:s rätt att obehindrat verka i Gaza. Sedan har vi synpunkter på UNRWA:s verksamhet, framför allt i relation till de andra organisationerna.

Det är precis så det är att vara biståndsminister – världens behov är närmast oändliga, men den svenska biståndsbudgeten är ändlig. Därför måste vi varje dag göra tuffa bedömningar. Det handlar om var vi tror att skattepengarna kan användas mest effektivt så att vi hjälper så många människor som möjligt.

Vår bedömning är att stöd till Unicef, World Food Programme, UNFPA, ICRC med flera är det som just nu är bäst lämpat för att få in så mycket stöd som möjligt till Gaza. Om man tittar på regionen i stort ser man att vi stöttar precis den typ av verksamheter som ledamoten Risberg nämnde – till exempel skolor och hälsocentraler – i Syrien, Libanon och flera andra länder i Mellanöstern.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:129 om svenskt bistånd till Somalia

Anf. 39 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Lotta Johnsson Fornarve har frågat mig dels på vilka grunder jag och regeringen har valt att använda svenskt bistånd för att uppnå migrationspolitiska mål, dels om det är min uppfattning att Sveriges överenskommelse med Somalia är i linje med arbetet för att minska korruption och oegentligheter inom biståndet så som det beskrivs i regeringens egen reformagenda och, om inte, om jag är beredd att vidta några åtgärder.

Irreguljär migration och tvångsfördrivning innebär utmaningar för samhällen och risker för den enskilda individen. Förtroendet för migrations- och asylsystemen undermineras också när personer utan rätt att vistas i ett land inte återvänder. Regeringen genomför därför omfattande insatser för att åstadkomma en säker, ordnad och reguljär migration och ett väl fungerande återvändande. Biståndet kan bidra på flera sätt, inte minst till hållbar återintegrering och förutsättningar för ökat återvändande. Det är därför regeringens ambition att stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken i nära samarbete och partnerskap med andra länder. Det är fullt rimligt att länder som vi samarbetar med inom biståndet också tar emot sina medborgare som saknar rätt att stanna i Sverige. Det är i enlighet med folkrättsliga principer.

Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att säkerställa ett effektivt, resultatorienterat och transparent bistånd. Inga svenska skattemedel ska försvinna i korruption inom ramen för svenska biståndsinsatser. Vi ska också fortsätta att både värna svenska intressen och möta de utmaningar

Anf. 40 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation.

”Inga svenska skattemedel ska försvinna i korruption”, säger ministern. Men den 1 oktober avslöjade Sveriges Radios *Ekot* en hemlig uppgörelse mellan Sverige och den somaliska regeringen. Biståndsmedel har styrts om i utbyte mot att Somalia tar emot medborgare som nekats uppehållstillstånd i Sverige. Överenskommelsen slöts enligt *Ekot* i december 2023, och sedan dess har tvångsutvisningarna till Somalia ökat.

Den somaliska regeringen ska ha ställt som krav att svenska biståndspengar skulle styras om så att premiärminister Hamza Abdi Barre och kretsen närmast honom skulle få ökat inflytande över biståndet. Detta har sedan skett genom att pengar vidareförmedlats till premiärministerns kansli och andra statliga ministerier. Det innebär en överhängande risk för att biståndsmedel görs tillgängliga för premiärministern och honom närstående personer i politiska syften och för egen vinning. Detta liknar verkligen korruption och mutor.

Självklart har Somalia skyldighet enligt folkrätten att ta emot personer som begått grova brott och därmed ska utvisas, men att Somalia har kunnat ställa krav på att Sverige ska ställa om biståndet för att gynna den egna regimen innebär för att tala klarspråk inget annat än en muta. Det är en skandal att svenska skattepengar går till att muta en av världens mest korrupta regimer. Biståndet ska användas för att bekämpa fattigdom, stärka demokratin och stärka de mänskliga rättigheterna, inte för att gynna korrupta regimer.

Ekots avslöjande visar att Sverige sammanlagt gett biståndspengar på 100 miljoner kronor, varav en betydande del gått till projekt nära premiärministern. Allt detta har skett trots att migrationspolitiska villkor är ett ineffektivt sätt att bedriva bistånd och trots en överhängande risk för korruption. Somalia ligger på näst sista plats i det globala korruptionsindex som årligen görs av Transparency International. Att regeringen har velat hålla överenskommelsen hemlig tyder på att den själv uppfattar den som tveksam.

Regeringen har varit oerhört tydlig med att inga biståndspengar får gå till någon organisation som har minsta samröre med Hamas eller andra islamistiska organisationer. Men att skicka bistånd till Somalias premiärminister Hamza Abdi Barre verkar inte vara något problem, trots att han har uppmärksamats för att ha gjort grova antisemitiska uttalanden och hyllat terrororganisationen Hamas.

Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa har nekat till att det finns ett formellt avtal mellan Sverige och Somalia men har bekräftat att det finns en överenskommelse. Pengarna har kanaliseras först via Världsbanken och sedan via FN:s utvecklingsprogram, UNDP. Men varken Världsbanken eller UNDP har varit med om att ingå den migrationspolitiska överenskommelsen. Den är något som den svenska regeringen själv är ansvarig för.

*Svar på
interpellationer*

Är det ministerns uppfattning att Sveriges överenskommelse med Somalia är i linje med arbetet för att minska korruption och oegentligheter inom biståndet så som det beskrivs i regeringens egen reformagenda? Om inte, vad tänker man göra åt det?

På vilka grunder har ministern och regeringen valt att använda svenskt bistånd för att uppnå migrationspolitiska mål, trots att medel som går till direkt migration inte får räknas som bistånd enligt regelverket för bistånd?

Anf. 41 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag måste ställa frågan vad det är som Vänsterpartiet egentligen är så kritiskt till. Är det att vi har gått in med stöd till Världsbanken? Det är något som Vänsterpartiet har stöttat i många olika kontexter, även just i Somalia så sent som 2018. Är det att vi ger stöd till UNDP? Det är en FN-organisation som Sverige har stöttat med miljarder i olika kontexter. Är det att Sverige gör biståndsinsatser i korrupta länder? Om vi inte skulle tillåtas bedriva biståndsarbete i något land som är mer korrupt än Sverige skulle vi inte ha något bistånd över huvud taget. Alla länder vi bedriver biståndsarbete i är mer korrupta än Sverige, eftersom vi är ett av de minst korrupta länderna på hela jordklotet. Mycket av biståndsinsatserna syftar just till att få ned korruptionen i ett land.

Det finns ingenting hemligt i det här. Tvärtom kommer varenda insats att redovisas på openeid.se, precis som allt i biståndet. Just de här insatserna finns redan redovisade på openeid.se. Det är vi från den nuvarande regeringen och tidigare alliansregeringar som sjösatt Openaid och dessutom nu vidareutvecklar det, så att riksdagens kammare, journalister, svenska folket och svenska skattebetalare ska veta var deras pengar hamnar.

Det nya är inte något av det här. Det nya är inte ens att man för en dialog med mottagarlandet. Det har till exempel Morgan Johansson öppet skrutit om att han gjorde i Marocko för flera år sedan. Det nya är att Sverige för första gången någonsin mycket tydligt ställer motkrav och villkorar biståndet till Somalia. Många miljarder av svenska folkets hårt hoparbetade skattepengar har gått till Somalia de senaste decennierna utan att Somalia samtidigt följt folkrätten och tagit emot sina egna medborgare.

Under det här året har vi lyckats skicka tillbaka somalier som inte har i Sverige att göra. De saknar laglig rätt att vistas här, och en del av dem har dessutom begått mycket grova brott i Sverige. De ska inte vara här. De ska hem till sitt hemland, vilket är Somalia.

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet och Socialdemokraterna, alla de fyra partier som har kritiserat det här upplägget, har på olika sätt sagt att somalier som inte har rätt att vistas i Sverige självklart ska åka tillbaka till Somalia. Men det är en sak att säga det i riksdagens talarstol eller mediala debatter och en helt annan sak att faktiskt leverera på det. Innan vi tog fram den här överenskommelsen lyckades man knappt verkställa några utvisningar alls till Somalia av somalier som inte hade rätt att vistas här.

Vi pratar inte bara om det här i teorin utan levererar det också i praktiken. Det här kommer vi nu att rulla ut till fler länder. Det blir liknande upplägg, men kanske inte exakt samma som i fallet Somalia. Vi kommer dessutom att börja använda handelspolitiken mycket tydligare. Ska man få

tillgång till den europeiska marknaden med mycket generösa tullförmåner förväntar vi oss också att man uppfyller folkrätten och tar emot sina egna medborgare.

Prot. 2025/26:34
17 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för ytterligare svar.

Det vi är kritiska mot är att man på detta sätt har använt biståndet som en muta. Det är ju precis det som har hänt när man har skickat in biståndspengar till projekt som är mycket närstående premiärministern och som han kontrollerar för att den somaliska regeringen ska ta emot personer som vi vill utvisa från Sverige. Det är det här som är så oerhört anmärkningsvärt, minst sagt. Det är en skandal, tycker jag, att man har använt biståndspengar på det här sättet.

Även om ministern nu försöker att prata bort det hela är det precis det som hänt. Både Världsbanken och UNDP tar avstånd från den migrationspolitiska överenskommelsen. Det är uppenbart att det också har skadat förtroendet i dessa organisationer och att förtroendet för svenskt bistånd och Sverige bilden har tagit skada av den här skandalen.

Migrationsuppgörelsen mellan Sverige och Somalia ledde till en lång konflikt mellan länderna och mellan svenska myndigheter. Konflikten ledde till att Somalia utvisade den svenska biståndschefen, enligt *Ekots* uppgifter. Hon uppfattades stå i vägen för pengarna, enligt somaliska källor. Vad hände egentligen, och varför får vi ingen information om varför den svenska biståndschefen utvisades?

Förutom de 100 miljonerna ska regeringen ha betalat ut omkring 5 miljoner kronor till Somalia för att utvisningar ska kunna genomföras i ett tidigare okänt upplägg, vid sidan av budgeten för bistånd, enligt en granskning av Dagens Nyheter.

Pengarna har finansierat tre tjänster på det somaliska regeringskansliet med löner på över 100 000 kronor i månaden. Släktingar till den somaliska premiärministerns närmaste krets uppges ha fått tjänsterna. Det är uppenbart att det rör sig om korruption, trots att regeringen i sin reformagenda är tydliga med att biståndet ska användas för att minska korruption och oegentligheter inom bistånd.

Bistånd ska användas för att motverka korruption och inte bidra till att stärka korruption, vilket uppenbarligen har skett här när Somalias regim ställt krav på att biståndet ska ställas om för att gynna dem själva – för det är precis det som hänt – i utbyte mot att ta emot utvisningshotade somalier från Sverige.

Precis som jag sa är Somalia självklart skyldigt att ta emot utvisningshotade kriminella, men självklart kan vi inte använda bistånd som en muta för att Somalia ska följa sina internationella skyldigheter.

Det har också visat sig att långt ifrån alla av de utvisningshotade är kriminella. Nyligen publicerades en artikel om Hassan, som är 24 år och har etablerat sig i Sverige. Han har lärt sig svenska och har fast jobb så att han kan försörja sig själv. Han har ett fungerande liv här i Sverige, och ändå riskerar han nu utvisning till Somalia som ett led i regeringens överenskommelse med Somalia. Hur många fler som Hassan riskerar att utvisas på grund av överenskommelsen?

Anf. 43 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Regeringen har nolltolerans mot all form av korruption. Vi vet att korruption är ett stort problem i biståndet. I 10 procent av Sidas alla aktiva insatser finns det misstanke om korruption eller andra oegentligheter. För 16 procent av deras samarbetspartner finns det just nu misstanke om korruption eller andra oegentligheter.

Vi har nolltolerans mot korruption. Skulle vi upptäcka att pengarna som vi stöttar de två organisationerna FN, i det här fallet UNDP, och Världsbanken med går till korruption skulle vi såklart agera på en gång. Just nu finns inga sådana indikationer. Vänsterpartiet har tidigare stöttat både Världsbanken och UNDP med miljardstöd runt om i hela världen. Varför skulle det vara så stor skillnad med just det här stödet?

Riksdagsledamoten Johnsson Fornarve tar också upp att Sverigebildens skulle påverkas negativt. Det kommer tvärtom att påverka Sverigebildens positivt att vi har en ordnad migration och att vi tar kriminalitetsbekämpningen på allvar. Människor som är kriminella, begår grova brott och som inte har rätt att vistas i Sverige kommer att lämna landet. Vi kommer att göra allt vad vi kan för att de också ska ut ur Sverige.

Jag fick också en fråga om att UNDP och Världsbanken har tagit avstånd. Jag har hela tiden varit tydlig med att varken UNDP eller Världsbanken har varit parter i denna överenskommelse, utan den är mellan Sverige och Somalia. En del av överenskommelsen handlar om hur vi ska kanalisera stödet och biståndsinsatserna till Somalia. Ledamoten sa att förtroendet skulle ha påverkats. Det är Världsbanken och UNDP som tar emot stöd från oss. Det är vi som ska ha förtroende för dem. Det är de som får våra pengar.

Vi har skött detta på ett professionellt sätt. Vi tycker att frågorna fortsatt är viktiga. Vi kommer att fortsätta att rulla över detta i fler geografier där vi också tycker att det är viktigt att få ett återvändande på plats.

Det är en sak att bara prata om det i teorin. Det är en annan sak att leverera i praktiken. Detta är delvis personer som är farliga för svenska folket. De måste ut ur landet.

Anf. 44 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Tack, ministern!

Det är nolltolerans mot korruption, säger ministern. Ändå har man uppenbarligen använt biståndsmedel för att gynna den somaliska premiärministern. Det är den stora skillnaden här. Detta är något som har avslöjats av både *Ekot* och Dagens Nyheter som har följt upp detta.

Biståndsmedel har gått direkt in på premiärministerns kansli och till projekt nära premiärministern, som är en av världens mest korrupta premiärministrar, och till att anställa tjänstemän med höga löner som står nära den somaliska premiärministern. Detta är inget annat än korruption och muta.

Regeringen säger att bistånd ska användas effektivt där det gör mest nytta. Varför avskaffade man då stödet till ett demokratiprojekt som drevs av svenska Diakonia? Det är bistånd som har gått till exempelvis kvinnors deltagande i politiken, till att motverka radikaliserings hos unga och till att hjälpa fattiga jordbrukare på landsbygden att införa bättre metoder för ett hållbart jordbruk.

Detta lägger man ned i Somalia och flyttar i stället över pengarna så nära premiärministerns kansli som möjligt. Det är en premiärminister som inte bara är en av världens mest korrupta utan även har uppmärksammats för att han gjort grova antisemitiska uttalanden och hyllat terrororganisationen Hamas.

Är det så vi ska använda våra svenska biståndsmedel och våra skattepengar? Nej, självklart inte. Bistånd får aldrig användas som muta eller för att gynna korruption. Jag anser att hela den här historien är en skandal och något som tydligt skadat svenskt anseende och förtroendet för svenskt bistånd.

Jag fick inte heller svar om det faktum att det inte bara är kriminella somaliska invandrare som har utvisats, utan även de som har etablerat sig och har ett välorganiserat liv och arbete här hotas av utvisning.

Anf. 45 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag är stolt över vår dialog med Somalia där vi under året har lyckats få människor som inte har rätt att vistas i Sverige att också lämna Sverige. En del av dem har begått mycket grova brott i vårt land.

Genom stödet via FN och organisationen UNDP bidrar vi till att genomföra landets nationella utvecklingsplan. Det är en ambitiös plan med insatser för att främja reformer i offentlig sektor, bygga institutionell kapacitet, stödja ledarskap och digital omvandling för en förbättrad samhällsstyrning och hållbar ekonomisk utveckling. Jag hoppas att det på sikt bidrar till stärkt nationellt ägarskap och minskat biståndsberoende.

EU stöttar Somalia i kampen mot den islamistiska terrororganisationen al-Shabab som kontrollerar delar av landet. Det är också en viktig insats för Sveriges och Europas säkerhet.

Vi måste kunna föra en dialog med Somalia som med vilket annat land som helst om frågor som är viktiga för oss och som samtidigt kan bidra till landets utveckling. Det handlar om ett ömsesidigt partnerskap och inte korruption.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 november

2025/26:153 Personliga assistenters möjlighet till arbetstillstånd

av *Nils Seye Larsen* (MP)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:154 Ökande veterinärpriser och bristande pristransparens

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:155 Regeringens hantering av gröna kreditgarantier

av *Fredrik Olovsson* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

Prot. 2025/26:34

17 november

Svar på

interpellationer

2025/26:156 En haverikommission för äldreomsorgen

av *Nadja Awad* (V)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:157 Åtgärder mot barnsexdockor

av *Teresa Carvalho* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:158 Risker för svenska soldater vid eventuella insatser i Ukraina

av *Elsa Widding* (-)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 november

2025/26:198 Genomförandet av det reviderade direktivet om byggnaders energiprestanda i Sverige

av *Markus Wiechel* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:199 Samhällsstrategi för sanering av PFAS

av *Björn Söder* (SD)

till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:200 Utökning av Pliktrådets organisation

av *Mikael Larsson* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:201 Återuppbyggnad av det förstörda statliga monumentet i Kvidinge

av *Per-Arne Håkansson* (S)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:202 Åtal mot arrangör av prideparad i Ungern

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 13.17.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Meddelande om frågestund.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 3 Svar på interpellation 2025/26:61 om förslag att avskaffa permanenta uppehållstillstånd.....	2
Anf. 1 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	2
Anf. 2 TONY HADDOU (V).....	3
Anf. 3 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	4
Anf. 4 TONY HADDOU (V).....	5
Anf. 5 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	7
Anf. 6 TONY HADDOU (V).....	8
Anf. 7 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	8
§ 4 Svar på interpellation 2025/26:120 om återvändningsbidrag	9
Anf. 8 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	9
Anf. 9 TONY HADDOU (V).....	10
Anf. 10 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V).....	11
Anf. 11 KARIN RÅGSJÖ (V).....	12
Anf. 12 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	13
Anf. 13 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	14
Anf. 14 TONY HADDOU (V).....	15
Anf. 15 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V).....	16
Anf. 16 KARIN RÅGSJÖ (V).....	17
Anf. 17 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	18
Anf. 18 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	18
Anf. 19 TONY HADDOU (V).....	19
Anf. 20 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	20
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:122 om interimsavtal mellan EU och Marocko gällande Västsahara	21
Anf. 21 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	21
Anf. 22 JACOB RISBERG (MP).....	21
Anf. 23 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	22
Anf. 24 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	23
Anf. 25 JACOB RISBERG (MP).....	24
Anf. 26 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	25
Anf. 27 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	25
Anf. 28 JACOB RISBERG (MP).....	26
Anf. 29 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	26
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:128 om det svenska stödet till UNRWA	27
Anf. 30 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	27
Anf. 31 JACOB RISBERG (MP).....	28
Anf. 32 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	29

Anf. 33 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	30
Anf. 34 JACOB RISBERG (MP).....	30
Anf. 35 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	31
Anf. 36 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	32
Anf. 37 JACOB RISBERG (MP).....	33
Anf. 38 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	33
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:129 om svenskt bistånd till Somalia	34
Anf. 39 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	34
Anf. 40 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	35
Anf. 41 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	36
Anf. 42 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	37
Anf. 43 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	38
Anf. 44 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	38
Anf. 45 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	39
§ 8 Anmälan om interpellationer	39
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	40
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 13.17.	40